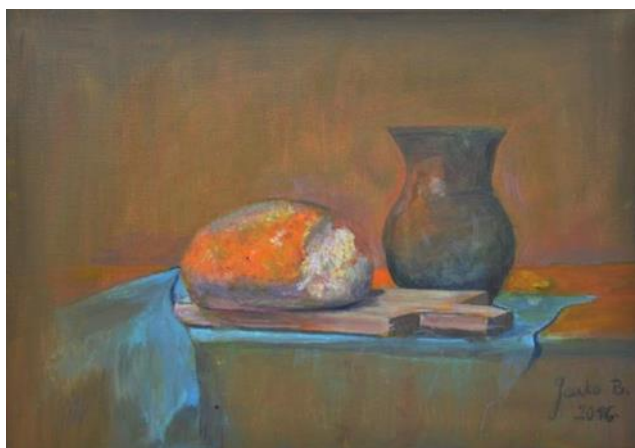

Boris Jenko: Kruh in vino v majoliki, 2016 (akril na platnu).
Študijski krožek za slikarstvo, mentorica Duša Jesih.

Teklo je leto 2019

Zbirka elektronskih novic Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje,
združenja za izobraževanje in družbeno vključenost

Ljubljana, februar 2020

Teklo je leto 2019

Zbirka elektronskih novic Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje

Urejanje: Dušana Findeisen

Oblikovanje: Urška Telban

Lektoriranje: Alijana Šantej, Urška Telban

Avtor slike na naslovnici: Boris Jenko

Izdala: Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje,
združenje za izobraževanje in družbeno vključenost

Poljanska cesta 6, SI-1000 Ljubljana

Tisk: Pancopy Printstudio Silvan Dan Pančur s. p., Ljubljana

Naklada 20 izvodov

Teklo je leto 2019

Zbirka elektronskih novic Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje,
združenja za izobraževanje in družbeno vključenost

Ljubljana, februar 2020

Drage bralke in bralci,

na pragu leta 2020 in v 36. študijskem letu znova pišem uvod k tej naši pregledni publikaciji elektronskih novic, da jo bo moč vzeti tudi v roke, jo prelistati in dobiti občutek za opravljeno delo, dosežke, pomisleke, ki so nas v letu 2019 spremljali na področju starejših in izobraževanja starejših.

Pravijo, da je za nevladno organizacijo uspeh, če previhari viharje do visoke starosti. Bo že držalo! Bo že držalo tudi tisto, kar je v neki radijski oddaji povedala profesorica Ana Krajnc, namreč, da človek ne more biti šofer, če ne ve, kam pelje. Na Slovenski univerzi za tretje življenjsko obdobje so vsebine njenega dela, vizija njenega razvoja in načela njenega delovanja trdni. Smo vozniki, takšni, ki od nekdaj vemo, *kam vodimo pot*. A pot nikakor ni enolična, uhojena. Generacije starejših, ki prihajajo, so bolj vajene izobraževanja odraslih in imajo velika pričakovanja. Še več, zdi se jim, da jim univerza pripada, vzele so jo za svojo. Ni bilo zmeraj tako!

Pa vendar, kaj je bilo razmeroma ali povsem novo v letu 2019? Nove so bile nekatere programske usmeritve. Čedalje bolj sta v središču, tudi teoretično, *družbeno angažirano izobraževanje* in *družbeno angažirana umetnost*, ki rojevata nove socialne prakse, kjer se starejši študenti spreminjajo v raziskovalce, dejavne državljane, prostovoljce itd. Na to temo je teklo nekaj posvetov. Nova je *podpora razvoju prvega univerzitetnega programa na temo izobraževanja starejših*, ki so ga pripravili kolegi na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Slovenska univerza je v tesnem sodelovanju s tem oddelkom. Nova je *učna platforma za izobraževalce starejših in usposabljanje v živo*, ki jo spremlja, trdnejša je usmeritev v *razvoj vizualne pismenosti*. Naši študenti se učijo delati dokumentarne filme, šli so še korak dlje ... od kratkih igranih filmov o dejavni starosti k družbeno angažiranim dokumentarnim filmom.

Velika pozornost je posvečena - tudi v novih programih - *ženskam, Slovenkam, Ljubljančankam*, tudi pod vplivom projekta Filozofske fakultete o moških v izobraževanju starejših. Teoretično nas je tako začelo zanimati vprašanje socialno kulturnega spola v izobraževanju starejših, kajti starejši nismo skupina, ki jo določata zgolj starost in starizem. Imamo tudi veliko izkušenj kot ženske in moški, imamo različne spolne vloge v poznejših letih življenja, nove izzive. V pripravi je *Center ustvarjalne starosti*, ki se bo ukvarjal s pripravo na življenje po upokojitvi itd. Letos je bil znova uspešen naš bienalni *Mednarodni festival znanja in kulture starejših*, pa tudi sodelovanje s partnerskimi organizacijami na njihovih prireditvah (z ACS, ZDUS itd.).

Posebno področje so *mednarodni projekti in mednarodno izobraževanje*, ki so smo jih vodili pri nas v Ljubljani. Projekt SLIDE za približevanje novih tehnologij starejšim, projekt SPIDW, ki podpira spoznavanje vizualne pismenosti starejših, projekt Štirje elementi in

učbenik angleškega jezika za različne študijske skupine, pa razumevanje mitov, legend, pravljic, projekt LearnersMot in vprašanja funkcionalne pismenosti starejših itd.

Ob vsem tem pa je tekel temeljni program v 280-ih študijskih skupinah, v katerih so sodelovali 104 mentorji in mentorice ter 280 animatorjev, prostovoljcev. Skupaj s študenti so ustvarjali programe, ki zrcalijo njihove potrebe in zanimanja. V Podobah časa in Enajsti šoli v knjigarni so tekla številna, vsem dosegljiva predavanja za javnost. V programu *Srečamo se v kinu* so se vrstili filmi z razpravo. Nastajale so razstave na ogled javnosti drugje in v naših lastnih prostorih.

Zadovoljni smo tudi z napredovanjem *Inštituta za disleksijo*. Več kot 2.000 sledilcev ima, na mesečne dogodke šole za starše in učitelje prihaja veliko število poslušalcev, pa tudi dedki in babice iz vrst naših študentov so med njimi. Po Sloveniji so se ustanavljale nove univerze, spet druge so dosegle jubilejno starost. Včasih nam o svojih dogodkih poročajo. O njih radi pišemo. Sicer pa, publikacija je pred vami. Dajemo vam jo v branje in presojo.

Dušana Findeisen, urednica

Novice U3-1 2019

Novinarji na obisku pri novinarjih

Informiranje bralcev, pa tudi formiranje javnega mnenja, je danes naloga novinarjev Večera Maribor, 31. januar 2019

Današnje novinarstvo je drugačno od tistega, ki ga opiše Guy de Maupassant v delu *Bel-Ami*, pa morda tudi *ni tako zelo drugačno*. V *Bel-Ami* novinar piše pismo prijatelju, polno slikovitih navedb, pisanju pa prida nekaj splošnih misli o kolonializmu. V predprostoru pariškega časopisa mrgoli oseb vseh vrst, trepet duha vznemirjene ustvarjalnosti. Tudi pri Večeru ga je moč začutiti. O tem so se v sodobni stavbi na Trgu Leona Štuklja v Mariboru prepričali na svoje oči člani študijske skupine *Novinarstvo z UTŽO Ljubljana*, ki so obiskali hišo Večera, ki izdaja revije, časopise in dnevnik Večer, pa tudi številne priloge, kar je vse večja redkost. Večer je med redkimi slovenskimi časopisi, ki še goji raziskovalno novinarstvo, za seboj ima že dolgo življenje, saj je začel izhajati kot *Vestnik* 9. maja 1945, že leta 1952 pa so ga preimenovali v Večer. Članek novinarji napišejo najprej za internetno, šele potem za papirnato verzijo. »Časopis mora biti svež, aktualen, informativen, pretekle dogodke opišemo in komentiramo«, pravi odgovorni urednik. Urednik priloge Večera *Zlata jesen* je goste v uredništvu, člane študijskega krožka *Novinarstvo*, povabil k sodelovanju. (Vir: Milena Majzelj)

Štirje letni časi Mitje Škrjanca v Enajsti šoli v knjigarni Ljubljana, 5. februar 2019

Enajsta šola v knjigarni je cikel predavanj za javnost. Mentorji UTŽO Ljubljana skozi celo leto, vsak prvi torek v mesecu ob 11. uri, v knjigarni Konzorcij predstavijo svoje delo javnosti. *Mitja Škrjanec*, krajinski arhitekt, vodi študijski krožek *Ustvarjamo vrtove na UTŽO Ljubljana*. Nekaj misli iz njegovega nedavnega nastopa *Vrt skozi štiri letne čase*: »Vrt je proces, je v nastajanju, ni nekaj zaključenega [...] Najpomembnejša barva v vrtu je zelena. Poleti so vrtovi najlepši, cvetje žari [...] Ni lepšega drevesa kot je jablana v cvetju, ni lepšega drevesa kot je stebelasta bukev, ki je ozke rasti, živih barv [...] Ko drevo, član naše družine, odvrže liste, jih ne hitimo grabiti! [...] Rastlin ne obravnavamo posamično, rastline v vrtu so med seboj povezane, so v »timu«. Iz rastlinjaka moramo zmeraj prinesiti vsaj pet rastlin iste vrste, nikoli ene same! [...] Svetloba v vrtu je pomembna. Jeseni in spomladi je sonce pod nizkim poševnim kotom in sence so dolge, lepe. Vrt je razslojen. Struktura vrta vpliva na sence [...] Vrt pozimi je vrt miru.« Predavatelj je zbrane opozoril na knjigo *Lykke*, ki govori o drobni sreči, tudi tisti, ki jo

ponuja vrt (drobne trenutke sreče, druženje). Skupnostni vrtovi pa še skupno zavzemanje, odgovornost.

Medgeneracijska peka urbanega kruha na Starem trgu v Pekarni Osem

Pekli so urbani kruh, a peči pravi kruh je bilo zanimivejše. Nekaj didaktičnih spoznanj Ljubljana, 26. januar 2019

Nikoli se ne prenehamo učiti! Arh. Meta Kutin in dr. Dušana Findeisen sta v projektu »Kruh združuje« skupaj s študenti študijskega krožka *Trgi, ulici in stavbe okoli nas* zbirali spomine na ulice stare Ljubljane, na stavbe in življenje v njih. In nastala je dvojezična zgibanka v podporo razvoju kulturnega turizma v tem mestnem predelu, neke vrste spominska knjiga starejših prebivalcev. V sodelovanju s Pekarno Osem na Starem trgu 15 naj bi steklo medgeneracijsko predajanje znanja. O spominih naj bi se pogovarjali ob peki kruha, a mentorici sta spoznali, da delitev pozornosti med dvema temama ni mogoča in tako se je srečanje izteklo v izobraževanje o kruhu, spomini pa bodo ostali za naslednji dogodek. Ker so Francozi nedavno svojo bageto zaščitili kot nesnovno kulturno dediščino, *Andrej Geržej*, lastnik pekarnice, pa upošteva francosko doktrino, smo prevedli v slovenščino tudi francosko pesem Joe Dassina, ki govori o pekovski in njenem življenju.

Bili so v Galeriji DESSA

Slovenska alpska arhitektura 2008-2018 je zbudila zanimanje študentov UTŽO Ljubljana, 6. februar 2019

Arhitektura vpliva na kulturno identiteto krajine. Oblikuje prostor, pa tudi mentalitete in psihično strukturo prebivalcev. Slovenska alpska krajina pa je krhko okolje, posebno občutljivo za različne posege v okolje; zaradi neokrnjene narave, ekstremnih vremenskih in topografskih okoliščin, stavbne dediščine in jasno izoblikovane tradicije. Tako morajo biti posegi v gorske ambiente dolgoročno premišljeni, v svoji obliki in materialnosti pa podrejeni izjemni alpski scenografiji. Morajo biti omejenega obsega in spoštljivi do kulturnega konteksta. Razstavo si je moč ogledati v Galeriji DESSA: https://www.dessa.si/index.php?nav=101&sel_id=3679&jezik=SL

Vir: Pinterest

Evalvacijska srečanja z animatorji in mentorji Ljubljana, 13. februar 2019

Animatorji in mentorji pravijo, da se začetni zbor posameznikov v študijskem krožku zlagoma oblikuje v učno, pa tudi življenjsko skupnost, prostor izmenjav vseh vrst. Študenti bi želeli imeti svoj, študentski časopis, kjer bi predstavili svoje delo in spoznanja, se spoznali med seboj. Morda bi bila stran na Facebooku dobra in poceni rešitev? Mentorji in študenti so pogosto različnih generacij. Tako naravno steče medsebojna izmenjava ... vsega. Za mentorja, geografa, so informacije študentov iz drugih generacij dragocene. Študenti so motivirani, za učenje zavzeti, pa tudi igrivi, razigrani in duhoviti. »Motivirajo me njihova velika pričakovanja in znanje. Navdušuje me vsaka ura v vsaki študijski skupini (po Pavčkovu) *vnovič in zopet in znova*,« pove mentorica Denija Marmilić Peršič.

Človek ne more biti šofer, če ne ve, kam bi peljal. Ana Krajnc v oddaji Storž Ljubljana, 31. januar 2019

Vseživljenjsko izobraževanje je tudi neformalno izobraževanje. Starejši naj delajo, če želijo, kajti imajo veliko izkušenj, bolj so zmožni predvideti, kaj je dobro in primerno. Danes pa so zmožnosti kar 640 000 starejših oseb v Sloveniji prezrte. Pa je na trgu dela za vse dovolj prostora. Mladi, srednje stari in stari smo močni, če stopimo skupaj. Stari moramo delovati, mladi morajo delovati ... Tretje življenjsko obdobje je dragoceno, ker pusti za seboj primarno in sekundarno socializacijo in si po upokojitvi cilje postavljamo sami. Človek je bitje perspektive in ne more biti šofer, če ne ve, kam bi peljal.

Več: <https://radioprvi.rtvslo.si/2019/01/storz-123/>

Govor o diskriminaciji je že pot v diskriminacijo. Cikel predavanj o starosti v Kulturnem centru Španski borci v organizaciji Zavoda za aplikativne študije OPRO

Ljubljana, 14. februar 2019

Prof. dr. Mirjana Nastran Ule je spregovorila o stereotipih, preprostih miselnih shemah, ki širijo pogled na svet in izključevalnih predsodkih, ki so vrednostna sodba in se nanašajo na družbene skupine, navade, kulturo, šale, ocenjujejo vrednost nekoga in so na pragu različnih »izmov«. So predsodki o starejših in mladih temelj *socialne infantilizacije*? [...] »Predsodki so izraz pomanjkanja življenjske sile. Že sam govor o diskriminaciji pa je tlakovanje poti v diskriminacijo. V sebi predsodki nosijo stigmo, strahove. Močni so, ker se starost konča s smrtjo, ta tema pa je v naši zahodni civilizaciji tabuizirana. [...] V starosti čas postane končen (*prof. dr. Vito Flaker*). Leta 2016 je bil pri nas sprejet Zakon o varstvu pred diskriminacijo, tudi tisto po starosti. Zagovornik načela enakosti je *Miha Lobnik*.

Agora v Atenah

Naj vsakdo pove svoje mnenje, *tudi* tisti, ki jim je več kot 50 let

V stari Grčiji so na agori svobodnjake vabili k razmišljanju o javnih rečeh s slovitimi besedami: »Naj vsakdo pove svoje mnenje, *tudi* tisti, ki jim je petdeset let«. Členek *tudi* srečujemo domala vsakokrat, ko se omenja stare. Na videz neškodljiva beseda danes skriva v sebi vso razlago položaja starejših v družbi. Vanjo so povabljeni le izjemoma! So »izgnanci« iz družbe. Iz besedil starogrških govornikov (86 besedil) zvemo, da človek velja za starega, ko mu je 50 let (današnji mladi stari) in ostari, ko mu je več kot 70 let (današnji stari stari). Nekatere družbene funkcije pa so *modrim*, torej starim moškim, v povprečju odvzete pri 60-ih. Takrat prenehajo biti sodniki, arbitri, nimajo več vojaških funkcij. Stari Atenci ne gredo več na vojno, prevzamejo pa nadzor nad ozemljem in utrdbami. Za zdravnike je nekdo starec, ko doseže 56 let (študije okostja). Ženske umrejo v povprečju prej kot moški in starajo se bojda tudi hitreje; otroke imajo lahko do 50. leta, moški do 70. leta starosti ... trdi Aristotel. Stare smešijo že takrat. Aristofan npr. prikaže staro žensko, ki je brez zob, zgubana, izsušena, strašljiva kot gledališke maske. Ko ženske niso več zmožne dati življenja, zgubijo ves svoj pomen. Tako o starosti v Stari Grčiji.

Daljše nadomestilo starejšim, če so nezaposleni?

Nemška politična stranka SPD predlaga, da tisti, ki jim je 58 let, prejemajo nadomestilo za nezaposlenost 33 mesecev namesto 24 mesecev. Starejši ob povišani upokojitveni starosti in izgubi zaposlitve namreč ostanejo praznih rok. Na trgu dela delujejo stereotipi in tako zaposlitve ne dobijo in črpajo prihranke. Njihova temeljna varnost je načeta. (Vir: Die Zeit, 5. februar 2019)

Videoposnetki Andragoškega centra Slovenije za več računalniških spretnosti Ljubljana, 24. januar 2019

V projektu *Srebrna koda* smo presenečeni odkrili, da je informatika postala veda, ki jo velja spoznavati tako kot vse druge. Na področju informatike potrebujemo izobraževanje, svetovanje, pa tudi raziskovanje njenega pomena za socialni razvoj. Potrebujemo zgodovino in sociologijo informatike. Novosti je veliko. Potrebne so zmeraj znova nove spretnosti, ki se jih, tako kot jezikov, učimo vse življenje. V Andragoškem centru Slovenije so tako pripravili kratke video filme, ki bodo v pomoč samostojnemu učenju, pa tudi kot dopolnilo organiziranemu izobraževanju.

Videoposnetki za uporabo pametnega telefona so namenjeni odraslim, ki ga z nastavitvami želijo prilagoditi svojim potrebam.

Dostopni so na <https://portalssu.acs.si/ssu/gradiva/javna/vv/mob>

Videoposnetki za uporabo računalnika so za vas, ki želite računalnik uporabiti kot orodje za obdelavo fotografij, poslušanje glasbe in drugo, kar omogočajo dodatne aplikacije.

Dostopni so na <https://portalssu.acs.si/ssu/gradiva/javna/vv/rac>

Videoposnetki za digitalno ustvarjanje in programiranje so vam namenjeni, če se želite naučiti enostavnega računalniškega programiranja.

Dostopni so na: <https://portalssu.acs.si/ssu/gradiva/javna/nfi/vv/prog>

(Vir: Dr. Anita Jug Došler)

Napovedujemo, vabimo

Priporočamo! Končno ... Starci

Kdaj, kje: 23. in 24. marec 2019 ob 19. uri, Stara mestna elektrarna, Slomškova ulica 18, Ljubljana

Kaj: Starci 1.2 avtorska predstava

Rezervacije: rezervacije@glej.si in 01/421 92 40

Cena vstopnic: navadna 10 €, študenti in upokojenci 7 €

Kdo: Tin Grabnar in Hana Vodeb v svoji drugi premieri Starci, v sklopu Glejevega rezidenčnega programa in v koprodukciji z AGRFT, staranje postavitve v središče svojega gledališkega premisleka.

Zakaj: ker je to gledališka predstava za vse nas. Govori o čisto normalnih starejših ljudeh, ki so živi, ustvarjalni, z veliko domišljije, o ljudeh, ki ne nasedajo socialnim stereotipom.

Več: <https://www.glej.si/starci>

V Šentjurju so v tamkajšnji knjižnici odprli razstavo *Pod kotom 45 stopinj*

V knjižnici Šentjur so v februarju odprli peto razstavo v nizu, ki ima zgovoren naslov *Pod kotom 45 stopinj*, kajti tako morajo pisarji držati pero. Avtorji prihajajo iz študijskega krožka Kaligrafija, ki deluje na *Univerzi za tretje življenjsko obdobje Šentjur*. Razstavo so ob spremljavi citrarke Silve Polajžer in študijske skupine *Lušne citre*, prav tako z UTŽO Šentjur, odprli že 13. februarja in do 18. marca čaka na vaš obisk. Kaligrafski zapisi so predstavljeni tudi na ograji Športnega parka Šentjur, kajti umetnost in izobraževanje naj bosta povsod tam, kjer so ljudje. (Vir: Alenka Testaniere)

Priporočamo!

Wicked tour ali Temačni sprehod z dr. Boštjanom Plutom

Ljubljana, 26. januar 2019

Uro in pol traja sprehod po Ljubljani, kjer je moč mesto odkrivati drugače, skozi njegovo žmohtno zgodovino. Avtor in vodja sprehoda dr. Boštjan Plut je zgodovinar in mentor na UTŽO Ljubljana. Tistim, ki mu sledijo, odkriva zgodbe o nenavadnih in krvavih epizodah mestne preteklosti, popelje jih po poteh »wicked« dogodkov, ki jih je povzročal kralj alkohol. Predstavi jim nenavadne zdravilne metode in, četudi so stare, lažne novice. Kaj že takrat, pa še interneta ni bilo! Obhodniki pokukajo v vsakdanjik lumpenproletariata, v svet menažerij in cirkusov, spoznajo nekdanje meščanske razvade in vedenje takratnega župana, ni moč spregledati natezalnic, utopitev, javnih hiš, čarodejstva in uporov. Obiskovalci si na koncu malce tudi oddahnejo, da živijo v naprednejših časih.

Dnevi medgeneracijskega sožitja

Gospodarsko razstavišče Ljubljana, 14.-16. maj 2019

Zveza društev upokojencev Slovenije, ZDUS, organizira v maju na Gospodarskem razstavišču Ljubljana prve **Dneve medgeneracijskega sožitja**. Teme, ki povezujejo generacije, so teme naravnega in družbenega okolja. Slovenska UTŽO se bo v dneve vključila s 4. letnim posvetom o srebrni ekonomiji *Učenje, povezovanje, delovanje* (16. maj ob 10. uri), študijska skupina UTŽO Dom in kultura bivanja bo predstavila *Vodnik po varnem stanovanju* (15. maj ob 12. uri).

Več: <http://www.zdus-zveza.si/izsel-napovednik-programa-prvih-dnevov-medgeneracijskega-sozitja>

Prostor v prostoru, monografija in razstava Ane Kocjančič

Izšlo je delo **Prostor v prostoru** avtorice mag. Ane Kocjančič, umetnostne zgodovinarke, sodelavke Slovenskega gledališkega inštituta in mentorice na UTŽO Ljubljana. Obsežna monografija (v dveh delih) predstavi zgodovino scenografije na Slovenskem. Izdaja publikacije je del projekta Prostor v prostoru, ki se bo zaključil z odprtjem istoimenske razstave 24. aprila 2019 v Narodni galeriji Ljubljana.

Več: <http://veza.sigledal.org/prispevki/izid-nove-publikacije-slogi-ana-kocjancic-prostor-v-prostoru-scenografija-na-slovenskem-od-17-stoletja-do leta-1991>

Valentin Vodnik - razstava starih razglednic Zmaga Tančiča

20. februar-10. april 2019, UTŽO Ljubljana, Poljanska 6, dvorana v pritličju

Plečnik v keramiki, razstava keramikov UTŽO Ljubljana in UTŽO Domžale

22. februar-9. marec 2019, Galerija Dika, Kamnik

Več: https://www.kamnik.info/koledar_prireditve/odprtje-razstave-plecnik-v-keramiki

Srečamo se v kinu: filmska predstava Najtemnejša ura

26. februar 2019 ob 10. uri, Kino Komuna, Cankarjeva 1, Ljubljana

Več: <http://www.utzo.si/najtemnejša-ura>

Enajsta šola v knjigarni: Od branja do pisanja (predavanje dr. Mateje Seliškar Kenda)

5. marec 2019 ob 11. uri, Knjigarna Konzorcij, Slovenska cesta 29, Ljubljana

Več: <http://www.utzo.si/enajsta-sola-v-knjigarni-4>

Podobe časa: Ples – igra življenja (predavanje dr. Mete Zagorc)

6. marec 2019 ob 10. uri, UTŽO Ljubljana, Poljanska 6, dvorana v pritličju

Več: <http://www.utzo.si/ples-igra-zivljenja>

Most znanja in sodelovanja: V življenju vstopaš in izstopaš skozi nešteto vrat, odprtje razstave arhitekturnih ambientov študijske skupine Trgi, ulice in stavbe okoli nas (mentorica arh. Meta Kutin) na UTŽO Zagreb

26. marec 2019, Sveučilište za treću životnu dob Zagreb

Locopolis: študijski krožek za latinščino UTŽO Ljubljana (mentor mag. Gašper Kvartič) na prazniku starorimske kulture v Škofji Loki. Dogodek organizirajo dijaki slovenskih klasičnih gimnazij.

28. marec ob 10. uri, Škofja Loka

Več: <https://www.adrifund.com/project/view/679>

Novice U3-2 2019

Okrogla miza o razvoju in raziskovanju izobraževanja odraslih in starejših odraslih Koper, 14. januar 2019

Na Pedagoški fakulteti Univerze na Primorskem je potekala okrogla miza o razvoju in raziskovanju izobraževanja odraslih in starejših odraslih. Vodila jo je doc. dr. Maja Mezgec. Predstavnice Društva Pristan - UTŽO Koper so orisale razvoj svoje univerze. O novih paradigmah v izobraževanju je spregovorila prof. dr. Ana Krajnc. Poudarila je, da se izobraževanje spreminja, ko mora slediti potrebam človeka v negotovi, postmoderni in tehnološko visoko razviti družbi. Tehnološki razvoj ni grožnja, temveč priložnost, podobno kot staranje prebivalstva ni problem, temveč dosežek civilizacije. Sodobno izobraževanje, trdi dr. Ana Krajnc, sklicujoč se na francoskega filozofa Michela Serresa, mora v vseh življenjskih obdobjih spodbujati ustvarjalnost, delovanje v okolju in pripravljenost za učenje. (Vir: Nives Ličen)

Alma Karlin, Pokrajinski muzej Celje

Alma Karlin, avtorsko študijsko potovanje Nataše Bizjak in sošolcev. Priporočamo! Celje, 30. marec 2019

Študijski krožek umetnostne zgodovine na UTŽO Ljubljana (mentorica Kaja Rožman, animatorica Nataša Bizjak) preučuje državljanko sveta, "Kolumbovo hčerko" Almo Karlin. Zavzeto in navdušeno! Predavanja, film, radijske oddaje, književna dela, vse je vir učenja, tudi razstava *Alma M. Karlin - poti* v Pokrajinskem muzeju v Celju (njeni predmeti, akvareli, nemška izdaja dveh njenih knjig s poti). Na Krekovem trgu v Celju si oglejte njen bronasti kip, na rimskem zidu njene, žal porušene, rojstne hiše na Prešernovi cesti pa spominsko ploščo. Nato še spomenik Almi, avtorja fotografa Josipa Pelikana, na Trgu celjskih knezov, pa Kvartirno hišo z voščeno lutko Alme Karlin in drugih vidnih Celjanov [...] Peš je moč do zidanice na Pečovniku, kjer je ohranjeno domovanje Alme M. Karlin in njene prijateljice Thee Schreiber-Gemallin. Hiška je obnovljena, vstopiti vanjo je čustveno doživetje. Na Svetini je grob Alme M. Karlin in Thee Schreiber-Gemallin. Kosilo pa naj bo v hotelu Alma Karlin na Svetini (bivši počitniški dom Železarne Štore), v njenem kotičku, obdanem s fotografijami. (Vir: Katarina Marinšek)

Plešemo vsi, a plesa se učijo zgolj nekateri. Ob predavanju Mete Zagorc v Podobah časa Ljubljana, 6. marec 2019

Telo ima posebno mesto v izobraževanju starejših in tako tudi ples. Plešemo vsi, a plesa, te *oblike socializacije*, se učijo zgolj nekateri. Ustvarjanje, zrcaljenje, krepitev medsebojnih odnosov, ki omogoča primat telesa nad razumom, to je ples. Kako se ga učimo? Drug od drugega, s posnemanjem. *Morajo biti plesalci inteligentni?* Če je spomin sestavina inteligentnosti, vsekakor! Pomniti je treba veliko, pri tem pa upoštevati vladajočo kulturo. Pri plesu se plesalci danes nekaznovano dotikajo drug drugega. Dotikov pa v srednjem veku ni bilo, pričenjajo se šele v renesansi. V 19. stoletju, denimo, je bil levi obrat prepovedan zaradi prevelike bližine teles. Ples deluje inkluzivno za vse skupine (tudi ples na invalidskem vozičku). Poviša srčni utrip in je primeren za starejše. Cilj učenja plesa? *Izstop v javnost.*

Locopolis in preročišče v Škofji Loki Škofja Loka, 28. marec 2019

Izmišljena naselbina Locopolis je oživila zaradi srečanja dijakov slovenskih klasičnih gimnazij. Člani študijske skupine za latinski jezik (mentor Gašper Kvartič) so bili tudi tam in so pripravili delavnico »Prerokovališče«. Kostumirane osebe so obiskovalcem pričarale čas antike. Študenti latinščine z UTŽO Ljubljana so torej poiskali obredne obleke, daljni približek rimskih oblačil. Na ulici sta dva vojaka sprejemala obiskovalce, v notranjosti sta jih pozdravili svečenici in jih pospremili h glavni svečenici, oviti v dišavno meglico. Obiskovalci so ji razkrili svoje strahove, dvome, težave, ki jih pestijo v družini, družbi in seveda tudi v šoli. Prerokovalka jih je poslušala, razmišljala, razčlenjevala je posamezne primere in jim s starostno oddaljenostjo dobrega pol stoletja nakazala rešitve. No, od časa njene mladosti se problemi niso spremenili. Čez dan se je v preročišču zvrstilo čez 40 radovednih dijakinj in še nekateri drugi. Odhajali so zadovoljni, za predpisani kovanček so dobili tudi spominček s prerokbo za na pot. (Vir: Anamarija Rančič, študijska skupina za latinski jezik)

Trden most prijateljstva med Ljubljano in Zagrebom

Most med dvema UTŽO je trden kot kamen skala kost Zagreb, 26. marec 2019

UTŽO Zagreb je samostojni oddelek Pučkog otvorenog sveučilišta Zagreb (slov. ljudska univerza), ki deluje v prelepi spomeniško zaščiteni stavbi italijanskega Bauhausa. Menda je Tito ob otvoritvi razkošnih prostorov dejal: "Nič ni dovolj dobro za naše delavce!" Sodelovanje UTŽO Ljubljana in UTŽO Zagreb je dolgo že dve desetletji (redni študijski obiski, strokovna srečanja, medsebojna pomoč pri razvoju novih oblik izobraževanja starejših). Že leta dolgo se gradi most med njima, kot tisti simbolični iz čokolade, ki so ga med dvema tortama v dobrodošlico UTŽO Ljubljana spekli in razpeli gostitelji. Fotografsko in tekstovno so industrijsko dediščino Zagreba predstavili študenti UTŽO, ki so bili nekdanje v teh stavbah zaposleni. Študijska skupina *Trgi, ulice in stavbe okoli nas* je pripravila foto predstavitev vrednih detajlov javnih prostorov v Ljubljani, tistih, ki jih morebiti ne opazimo, a so navzoči v prostoru. Ob reliefu Zagreba so udeleženci spoznavali zgodovinski razvoj mesta. Posebnost je danes mreža plinske javne razsvetljave v starem delu mesta (214 svetilk), ki jih vsakodnevno ročno prižiga in ugaša »nažigač«. Kdo pravi, da so stari časi umrli? Da o vožnji s tramvajem ne govorimo ... (Vir: Andrej Šolar, študijska skupina *Trgi, ulice in stavbe okoli nas*)

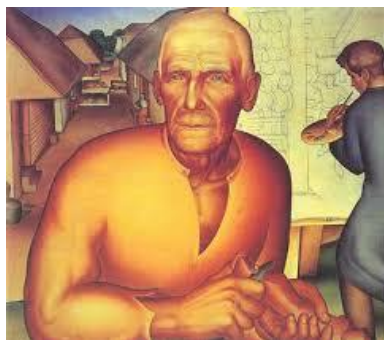
Študijska skupina Novinarstvo - posebna poročevalka z Dunaja Dunaj, 12. in 13. marec 2019

Na povabilo Predstavništva mesta Dunaj v Ljubljani so se tri študentke novinarstva na UTŽO in mentorica Neva Železnik odpravile na Dunaj, da se seznani s tamkajšnjo nego in oskrbo starejših. Bile so na obisku pri Skladu socialnega Dunaja, v javnem domu starejših v centru „Haus Wieden“ (30 je javnih, a tudi zasebnih ne manjka!). Sprejela jih je stanovalka slovenskega porekla. Strokovno osebje je bilo videti zadovoljno, stanovalci prav tako. V svojem meščanskem stanovanju jih je pričakala tudi domačinka, gospa pri 92-ih, da jim pokaže "in situ" pomoč, ki je je deležna na domu. Pa še to! Na Dunaju so gostje prespale v hotelu Magdas, socialnem hotelu, ki ga pod strokovnim vodstvom upravljajo begunci in migranti. Več in vse o njihovem obisku lahko zdaj preberete v revijah *Vzajemnost*, *Ženska* (bivša *Naša žena*) in *Nedeljskem dnevniku*. (Vir: Janja Pavlin Dvoršak)

Starejši cenijo umetnost in umetnostno zgodovino. Konferenca »Šola in muzeji« Ptuj, 15. in 16. marec 2019

Doc. dr. Rajka Bračun Sova je v svojem prispevku na mednarodni konferenci »Šola in muzeji« na Ptuj razkrila, da umetnostno zgodovino na UTŽO Ljubljana letos »posluša« 997 študentov. Priljubljenost te vede »prihaja od daleč«, saj ima UTŽO Ljubljana v tem že tridesetletno tradicijo. Študenti si enako želijo znanja kot doživljanja lepote, ki človeku vrača dostojanstvo (André Malraux). Profesorica Milena Kožuh, prva mentorica UTŽO za umetnostno zgodovino, je nekoč dejala, da je že na ekskurzijah Narodne galerije pod vodstvom dr. Steleta spoznala, da je starejšim umetnost izjemno pri srcu (Mapa

1986–1998). A kdo bi verjel! Leta 1986 za umetnostno zgodovino ni bilo zanimanja, tudi za lokalno zgodovino ne. Zanimanje, programe in vse drugo je bilo tako treba graditi vztrajno in od začetka. (Vir: Rajka Bračun Sova)

Tone Kralj, *Moj oče* (1929)

V Enajsti šoli v knjigarni se je občinstvo tokrat podalo v Novo stvarnost Toneta Kralja Ljubljana, 2. april 2019

V Enajsti šoli v knjigarni (na sporedu je vsak prvi torek v mesecu ob 11.00) je predavala doc. dr. Rajka Bračun Sova, mentorica na UTŽO. Mnogi poznajo monumentalni realizem kiparja, grafika, slikarja Toneta Kralja. V misel jim sežejo zemeljske barve, okorni gibi, zaobljene oblike. Nekaterim so znane jedkanice iz njegovega cikla *Življenje* (1921-1922). Nekateri poznajo njegove poslikave cerkva na Primorskem ali Cresu. Spet drugi vedo, da je Slovensko umetniško društvo nastalo iz Kluba mladih (ustanovila sta ga brata Tone in France Kralj). Po času fašizma, ko Tone Kralj slovensko besedo zamenja s slovensko sliko, in po času ekspresionizma, ki ne ljubi ljudi in slavi grdoto, nastopi nov val, v slovenski umetnosti imenovan *Nova stvarnost*. Ta upodablja prizore iz vsakdanjega življenja kmečkega in mestnega proletariata. V *Novo stvarnost* se uvršča tudi Kraljeva Kmečka svatba. Tone in France sta kmečka otroka. Tako France v delu *Moja pot* opiše kmečko svatbo, ki jo kasneje upodobi Tone Kralj. S slikarsko občutljivostjo za senco in svetlobo France zapiše: "V času svatbe se življenje podvoji", obedi so slastni, nakar se odpro vrata in v svetlobi se kopljejo Zagoričke maškare.

Zagotavljanje storitev za starejše - tema posveta e-Regije Škofja Loka, 9. april 2019

Mednarodni posvet je uvedel Tine Radinja, župan Škofje Loke, plenarno zasedanje sta vodila mag. Miha Ješe in dr. Jože Gričar. Raznovrstni predavatelji so podali prerez dobrih praks dejavnega staranja, zagotavljanja e-storitev ter možnosti sodelovanja in povezovanja. Pomen *Kažipota*, seznama organizacij ponudnic storitev, je predstavil prof. dr. Jože Gričar. Mednarodni predavatelji so bili za nove tehnologije, a prikradel se je v razpravo tudi kakšen dvom in razburkal duh občinstva. So res nove tehnologije nujne za dejavno staranje? Številni so bili prikazi inovacij, kot denimo prikaz Urbanega parka v Milanu itd. Mag. Miha Ješe, vodja mednarodnega sodelovanja v Občini Škofja Loka, je podal podatke o prebivalstvu v občini in rešitve. Okroglo mizo Omrežja - vloga omrežja e-seniorjev pri pospeševanju zagotavljanja e-storitev za starejše sta na posvetu vodili Martina Uvodič, koordinatorica omrežja e-Seniors Slovenija, in Monique Epstein, generalna direktorica in ustanoviteljica eSeniors Francija. Tema mag. Gregorja Cuzaka je bila delovanje Evropske zveze zdravstvenega zavarovanja in slovenskega ekosistema e-Zdravje. Primer dobre prakse in uporabe tehnologij ter družabnih omrežij je na svojem primeru prikazala Valerie Wood-Gaiger, ustanoviteljica društva Naučite se z babico. Na posvetu so se lotili tudi drugih tem, med drugim srebrne ekonomije. Presenetljiva je bila raznolikost področij dejavnega staranja. (Vir: Urška Telban)

Jasne misli SUTŽO: Včasih je bilo bolje, delo bojevitega optimista Michela Serresa

Michel Serres, francoski filozof (87), se ne strinja s stavkom nezadovoljnih: "Včasih je bilo bolje." Velike strateške vojne ni bilo že 70 let. Svet je torej boljši. Študije kažejo, da nasilje v svetu upada, čeprav morda mislimo nasprotno! Nekoč smo lahko žalili ženske, Jude, homoseksualce. Danes družbene manjšine živijo bolje. Odkritje zdravil je podaljšalo pričakovano življenjsko dobo. Vsak napredek ima seveda tudi svojo temno stran. V sedemdesetih letih se je število prebivalstva podvojilo in vse, kar prihaja s tem. Danes umiramo kasneje, a 20 % starejših je zelo bolnih. Danes dediščina ostarelih staršev pripade otrokom, ki so v pokoju, namesto mladim pri polnih močeh. Ločitev je več. Danes je 4 milijarde uporabnikov pametnih telefonov. Tehnologija se vrtoglavo razvija. Poklici se bodo spremenili. Kako bo z delom, ko so naše družbe organizirane okrog dela? Michel Serres je optimist, bojevit optimist. Zakaj? "Če ste optimistični, pripravljate mlade generacije na prihodnost in jim pomagata živeti".

Napovedujemo, vabimo

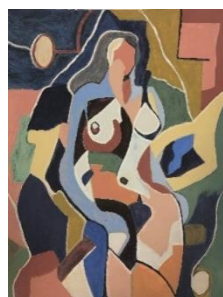

Mednarodni festival znanja in kulture starejših je dogodek Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje. Festival nas seznaja z dosežki izobraževanja, ustvarjanja in delovanja starejših. Je prostor izmenjave med univerzami za tretje življenjsko obdobje in je prostor sodelovanja s sorodnimi domačimi in tujimi organizacijami.

Častni pokrovitelj festivala je predsednik Republike Slovenije Borut Pahor.

[PROGRAM >>](#)

Akt, razstava likovne študijske skupine UTŽO Ljubljana, mentorica akad. slikarka Duša Jesih

Avtor: Mihael Koželj

April–junij 2019, UTŽO Ljubljana, Poljanska 6, dvorana v pritličju

Noč knjige na UTŽO Ljubljana: Večer je naš, zgodba je moja
23. april 2019 ob 19. uri, UTŽO Ljubljana, Poljanska 6, dvorana
Več: <http://www.utzo.si/vecer-je-nas-zgodba-je-moja>

Z znanjem do dejavnega državljanstva: Kje in kako lahko prispevam svoje pobude na lokalni, nacionalni in evropski ravni? Predavanje dr. Alenke Oven
24. april 2019 ob 10. uri, UTŽO Ljubljana, Poljanska 6, dvorana
Več: <http://www.utzo.si/kje-in-kako-lahko-prispevam-svoje-pobude-na-lokalni-nacionalni-in-evropski-ravni/>

Starejši učenje, umetnost: strokovni posvet Mreže SUTŽO
25. april 2019 ob 14. uri, Kulturni dom Franca Bernika, Ljubljanska 61, Domžale
Več: <http://www.utzo.si/starejsi-ucenje-umetnost/>

Srečamo se v kinu: filmska predstava Tatiči
30. april 2019 ob 10. uri, Kino Komuna, Cankarjeva 1, Ljubljana
Več: <http://www.utzo.si/srecamo-se-v-kinu-tatici>

Enajsta šola v knjigarni: Kaj se skriva za pisanimi fasadami Stare Ljubljane? Predavanje arh. Mete Kutin
7. maj 2019 ob 11. uri, Knjigarna Konzorcij, Mladinska knjiga, Slovenska cesta 29, Ljubljana

Dejavnejša udeležba starejših moških v skupnosti, zaključna konferenca v projektu Old Guys Say Yes to Community
11. maj 2019 ob 9. uri, Stara elektrarna, Slomškova 18, Ljubljana
Organizatorja konference: Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani in Andragoško društvo Slovenije
Več: <http://www.utzo.si/dejavnejša-udeležba-starejših-moških-v-skupnosti/>
Program konference in prijave: <https://oldguys.si/sl/konferenca/>

Kdor se uči bolje razume, se bolje odloča, je bolj povezan z drugimi

Ne pozabite, bliža se čas za vpis na »tretjo univerzo«

36. študijsko leto Slovenske UTŽO je pred nami! Domala 50 študijskih smeri in 300 študijskih skupin, več kot 3000 študentov, veliko tradicionalnih, a tudi veliko presenetljivih, drugačnih študijskih programov, številne prireditve, odprte za javnost, možnosti za mednarodno sodelovanje in delovanje v družbi vrstnikov, prostovoljstvo v kulturi. **Učite se, česar ste si zmeraj želeli, pa niste mogli! Zdaj je čas za vpis!**

Vpis bo potekal **osebno na sedežu Univerze za tretje življenjsko obdobje, Poljanska cesta 6, od 2. septembra 2019 dalje, vsako delovno dopoldne med 9. in 12. uro**, izjemoma tudi popoldne do 16. ure. Vpis po spletu zaradi narave delovanja UTŽO ni mogoč!

Več: [Pridružite se univerzi za tretje življenjsko obdobje.](#)

Prof. dr. Ana Krajnc, zaslužna profesorica Univerze v Ljubljani in predsednica Slovenske UTŽO, in italijanist Sergij Šlenc, nekdanji tudi mentor na UTŽO Ljubljana in UTŽO Ilirska Bistrica, sta med letošnjimi prejemniki državnega priznanja za svoja vseživljenjska prizadevanja. Ponosni smo!

Slamnikarstvo, simbol Domžal

5. mednarodni festival znanja in kulture starejših Domžale, 25. april 2019

V Domžalah se je pod častnim pokroviteljstvom predsednika RS Boruta Pahorja odvrtel tokrat že 5. mednarodni festival znanja in kulture starejših. "Ponosen sem, da je postala Slovenija v treh desetletjih na področju izobraževanja starejših vodilna v Evropi, da ta festival slavi umetnost in ustvarjalnost, ki spremljata staranje. Človek, ki se stara, mora imeti možnost, da vstopa v javnost na način, ki je dober za celotno družbo," je dejal eden od študentov Slovenske UTŽO. Bienalni *Mednarodni festival znanja in kulture starejših*, eden redkih tovrstnih festivalov v Evropi, je nacionalna mreža Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje izvedla ob podpori Ministrstva za izobraževanje. Vsaki dve leti se festival seli v drugo regijo, nemalokrat in namenoma v manjše kraje. Gostiteljica tokratnega festivala je bila UTŽO Domžale. Nastopajoči na festivalu so predstavili znanje in kulturo, ki ju darujejo lokalni skupnosti, spregovorili so o rezultatih mednarodnih projektov, kot so njihovi kratki igrani filmi o dejavnem staranju, pa tudi dokumentarni filmi o beguncih in migrantih. Na festivalu so sodelovali tudi predstavniki sorodnih organizacij iz drugih evropskih držav; iz Hrvaške, Nemčije in Beneške Slovenije (Terska dolina). "Univerza s tem festivalom utrjuje že vzpostavljene vezi, hkrati tke nove in kaže, da je z znanjem, raziskovanjem in umetnostjo v javnosti moč dokazati, da so ljudje, ki se starajo, močno dejavna družbena skupina, ki želi biti slišana in videna v javnem prostoru, biti obdana z drugimi, ki imajo do nje pričakovanja, želi biti v transformativnem stiku z njimi. Festival nagovarja tudi mlade, da se posvetijo izobraževanju in ustvarjanju ter kasnejšemu delu na področju mlade vede *kulturne geragogike*," je poudarila andragoginja *Alijana Šantej*, pobudnica in snovalka tega festivala.

Od leve proti desni: Miran Erič, Lučka Šičarov, Meta Kutin, Alenka Logar Pleško, Robi Kroflič, Dušana Findeisen

Posvet in okrogla miza o umetnosti nista dala odgovorov, odpirala sta vprašanja Domžale, 25. april 2019

V popoldanskem delu se je festival prelevil v strokovni posvet in okroglo mizo o umetnosti, umetniški izkušnji starejših, razvoju sočutne domišljije o tem, kako umetnost spreminja zaznavo sveta in pripoved o njem. "Umetnost in umetniško ustvarjanje omogočata celostno učenje, saj so pri tem udeleženi vsi čuti, ne le razum. Samo pomislite, kako neizbrisljivi so čustveni spomini iz otroštva, kako močno učenje sprožajo, za vse življenje," je poudarila *prof. dr. Ana Krajnc* (Slovenska UTŽO). *Prof. dr. Robi Kroflič* (Filozofska fakulteta v Ljubljani) je spregovoril o vplivu umetnosti na moralo, domišljijo, sočutno domišljijo. Razprava je tekla o družbeno angažirani umetnosti in družbeno angažiranem izobraževanju starejših, ki obravnava družbena vprašanja, iz starejših pa naredita borce, politike, sociologe in jih vidno pozicionirata v javni prostor. *Izr. prof. dr. Nives Ličen* (Filozofska fakulteta v Ljubljani) je podala pregled sodobnih teorij v izobraževanju starejših. Na okrogli mizi so bili s svojimi primeri navzoči tudi arhitektka *Meta Kutin* (javni prostor), *Lučka Šičarov*, filozofinja in mentorica za keramiko (javne razstave, upodobitve literarnih likov v glini itd.). "Če narediš vazico v glini in jo odneseš domov, je to lepo, če v javnosti opozarjaš na migrantsko problematiko, če podpreš delo drugih organizacij, je to vse kaj drugega", je poudarila. *Alenka Logar Pleško* (UTŽO Log - Dragomer) je prispevala spoznanja svojega študijskega krožka o slovenski književnosti v matični deželi in zamejstvu. *Doc. dr. Rajka Bračun Sova* je opozorila, da se na Univerzi za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani danes z umetnostno zgodovino in ustvarjanjem umetnosti ukvarja domala 1000 starejših študentov.

Spoznanja

Celostnega modela izobraževanja starejših druge evropske države, z izjemo Slovenije, ne poznajo, čeprav je posamičnih zanimivih primerov veliko. Vse evropske države tudi nimajo dobro razvitega izobraževanja starejših. Politike starejše praviloma obravnavajo kot ranljivo družbeno skupino neenakih in jo pasivizirajo. Večina starejših ne potrebuje pomoči in skrbi, potrebuje pa zakonodajne in politične možnosti, odstranitev ovir, ki jih potiskajo na družbeni rob, drugačne, današnjemu času primernejše, poglede na njih. Kaj se dogaja s politikami, da starejše proglašajo za breme, da ne opustijo diskurza nemoči, krhkosti, hkrati pa govorijo o dejavni starosti? Ambiciozen izstop v javni prostor, povezano delovanje v organiziranih učnih mrežah, razvite teorije na področjih starosti in staranja pa na srečo napovedujejo tudi politične spremembe na vseh ravneh. In vendar se vrtili.

UTŽO Krško na pragu dvajsetega študijskega leta - posebnost je študij pokrajinskih plesov

UTŽO Krško deluje v okviru tamkajšnje Ljudske univerze, kar je sicer značilno za oblike socio - kulturne animacije. Te navadno vzniknejo sredi že obstoječih organizacij, četudi delujejo samostojno. Študenti UTŽO Krško so se skozi preteklo leto učili tujih jezikov (splošne komunikacijske spretnosti večajo vse druge, odpirajo okno v svet drugih kultur); spoznavali so računalništvo, pametne telefone; skrbeli so za kulturo telesa, ki razpira duha in šli na pohode v bližnje kraje; v programu *Kompozicija in emocionalni odnos do figure* so modelirali glino; pri slikarstvu spoznavali izraznost barv; pri umetnostni zgodovini impresionizem, umetnike, njihova glavna dela in značilnosti. Študijski krožek Ljudskega petja je pritegnil nove člane. Že nekaj let deluje študijska skupina, ki se uči pokrajinskih plesov. Izstop študijskih skupin v javnost pa je zagotovila razstava v dvorani Mestnega muzeja Krško. *UTŽO Krško, ki šteje 180 članov, vabi vse, ki bi želeli sodelovati v njihovih programih, da se jim jeseni pridružijo.* (Vir: Monika Novšak)

Foto: Marjan Franc Levstek

Sanje so kot sonce. Predstavitel knjige *Med ljudmi* avtorice Mire Smrkolj Domžale, 17. maj 2019

Sanje so kot sonce. Vzhajajo in zahajajo. Dozorevajo. Mirine sanje so dozorele. Izdala je svojo prvo samostojno knjigo kratkih zgodb z naslovom *Med ljudmi*. Rada je med ljudmi, jih posluša in nabira zgodbe. Predstavitel knjige je potekala v nabito polni dvorani Knjižnice Domžale. Mira Smrkolj je že šesto leto redna članica literarnega študijskega krožka Društva Lipa - UTŽO Domžale. Svoj dar za pisanje je prelila v kratke, zanimive, iskrive in humorne zgodbe, avtentične opise naše narodne in zgodovinske dediščine. (Vir: Zlatka Levstek)

Osebe z disleksijo so konkretni misleci. Ustanovni sestanek Sveta Inštituta za disleksijo Ljubljana, 23. april 2019

Svet Inštituta za disleksijo pri Slovenski UTŽO bo odslej v preoblikovani sestavi. Sklepi? Ožje opredeliti vizijo inštituta. Lajšati družbeno stigmo je pomembno (nastopi v javnosti, v medijih), testirati za disleksijo, svetovati, odkrivati posebne talente oseb z disleksijo, opolnomočiti njih in njihovo okolico. Katere so ciljne skupine inštituta, kaj vsaka od njih potrebuje? Starši? Na predavanja in delavnice jih redno prihaja okoli 40 (Marija Velikonja). Učitelji? Veljalo bi pritegniti tiste, ki jih disleksija ne zanima, kajti starši učiteljem verjamejo, ti pa lahko naredijo čudeže ali nasprotno, zavrejo razvoj otrokovih zmožnosti in samozavesti. Teme predavanj in delavnic? Družinska razmerja, kajti starši in stari starši ne vedo, kako ravnati drug z drugim in otrokom. Najprej tisto, kar starše skrbi pri njihovem otroku, nato teorije v osvetlitev postavljenih vprašanj. Disleksija na delovnem mestu je tema za delodajalce. V evropskem projektu LearnersMot smo prvič spregovorili tudi o tem pojavu (Ana Krajnc, Dušana Findeisen, <http://www.learnersmot.eu/handbook>). Lahko bi ustvarili skupino oseb z disleksijo, konkretnih mislecev, ki najdejo izvirne rešitve. Ta skupina bi podjetjem svetovala, iskala zanje inovativne rešitve, v zameno pa bi podjetja sponzorirala delovanje inštituta. Zanimivo bi bilo organizirati krajši Tabor talentov v podporo vsem, ki se jih vprašanje disleksije dotika. Inštitut bo dobil samostojno spletno stran za lažji dostop. Predsednica Sveta Inštituta za disleksijo je postala andragoginja *Petra Bališ*.

Med staranjem in ekonomsko učinkovitostjo ni pravega razmerja, ali pač. Učenje, povezovanje, delovanje – 4. posvet Slovenske UTŽO o srebrni ekonomiji na Dnevih medgeneracijskega sožitja

Ljubljana, 16. maj 2019

Na posvetu so sodelovali *prof. dr. Ana Krajnc* (SUTŽO), *prof. dr. Vlado Dimovski* (Ekonomska fakulteta v Ljubljani), *Dušan Snoj* (Skupina za preučevanje srebrne ekonomije pri SUTŽO), *Alenka Reissner* (ZDUS), *Uroš Prikl* (kabinet predsednika Vlade RS). Poudarki so bili znova na potrebi po odstranitvi političnih in zakonodajnih ovir na poti socialnega vključevanja starejših. *Slavica Borka Kucler* je predstavila svojo izobraževalno pot skozi življenje, *dr. Dušana Findeisen*, *Milena Majzelj* in *Nada Serajnik Sraka* (UTŽO Ljubljana) so spregovorile o vlogi prostovoljstva starejših in njihovega vpliva na pridobivanje znanja. Nekaj poudarkov: kako obladovati odvisnost starejših, kako skrbeti za pokojnine. Delež delovno aktivnih se bo zmanjšal, kajti v pokoj prihajajo 'baby boomerji'. Pričakovana življenjska doba se daljša in tako bo več bolnih starejših. Med staranjem in ekonomsko učinkovitostjo ni pravega razmerja, ali pač; nastajanje socialnih storitev za starejše vpliva na ekonomsko učinkovitost, tudi prostovoljstvo naredi starost produktivno, a državno računovodstvo ne vključuje prostovoljskega dela v društvih. Državlјanska angažiranost starejših ustvarja pozitivne individualne in kolektivne eksternalije (kar podjetje ali družba dobi v dar). Društva so nosilci medsebojnega zaupanja, splošno zaupanje pa povečuje ekonomsko učinkovitost.

Ta veseli dan učenja v Tednu vseživljenjskega učenja 2019 10. do 19. maj 2019

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je kot tematska koordinatorica povezala članice mreže SUTŽO in njihove dogodke, ki slavijo učenje in ustvarjanje starejših: delavnice, razstave, srečanja ob zaključku študijskega leta, medgeneracijske dogodke, javna predavanja, dan odprtih vrat UTŽO in druge javne predstavitve rezultatov učenja in kreativnosti starejših v Tednu vseživljenjskega učenja. *Ta veseli dan učenja* se je imenoval prispevek mreže SUTŽO k TVU 2019 (Andragoški center Slovenije).

Konferenca ELOA: Pluralizacija tranzicij v popoklicno življenjsko obdobje: spolni kapital, srebrna produktivnost in duševno zdravje

Ljubljana, 10.-11. maj 2019

Konference na Filozofski fakulteti v Ljubljani sta se udeležili prof. dr. Ana Krajnc z *odmevnim uvodnim predavanjem*, ki je izobraževanje odraslih umestilo v sodobne družbeno transformativne in tranzicijske procese, in dr. Dušana Findeisen s prispevkom *Izobraževanje starejših odraslih ni zgolj naključni prosti čas*. V obštudijskih dejavnostih so sodelovali študenti študijskega krožka UTŽO Ljubljana *Trgi, ulice in stavbe okoli nas*. Poudarek konference je bil na različnih raziskovalnih vprašanjih o starosti in oblikah moškosti v obdobju po upokojitvi, zdaj, ko je paternalistična podoba starejšega moškega izginila. Kako, zlasti malo izobražene, moške pritegniti v izobraževanje? Dušana Findeisen je poudarila, da Slovenska UTŽO spodbuja kolektivno emancipacijo starejših in nasprotuje političnemu diskurzu o odvisnosti starejših.

Frankfurt v Ljubljani pod vodstvom študentov UTŽO

Globoko strinjanje študentov UTŽO Ljubljana in študentov z Univerze za tretje življenjsko obdobje Frankfurt (nem. Universität des 3. Lebensalters an der Goethe - Universität Frankfurt am Main)

Ljubljana, 24.-27. maj 2019

Občutek je bil nenavaden, kot da se o posameznih vprašanjih pogovarjamo že zelo dolgo in poglobljeno. In vendar smo stike s to nemško UTŽO navezali šele pred kratkim! Beseda je tekla o položaju starejših, potrebi po spremembah, možnostih izraza in priznanosti starejših. Predstavili smo vsak svoje programe, tako, za navdih, pa programe prostovoljnega dela študentov UTŽO Ljubljana v javnih ustanovah: v Prirodoslovnem muzeju Slovenije (Nevenka Vomer), Botaničnem vrtu v Ljubljani (Helena Puh in Nada Serajnik Sraka), se podali po ulicah Ljubljane v družbi članov študijskega krožka Trgi, ulice in stavbe okoli nas. Bilo je na pragu poletja.

Foto Miklavž Čuk: Svetlo, temno v mojem mestu

Kaj se skriva za pisanimi pročelji stare Ljubljane? Meta Kutin v Enajsti šoli v knjigarni Ljubljana, 7. maj 2019

"Kaj se skriva za pisanimi pročelji stare Ljubljane?" V Enajsti šoli v knjigarni so udeleženci spoznali zasnovo stavb tega najstarejšega dela Ljubljane, značilnosti ulic in stavb, ki še danes izražajo svojo zgodovinsko funkcijo. Zakaj se je stara Ljubljana stisnila ob vznožje gradu, zakaj niso zgradili mostu tam, kjer je kasneje nastal Šentjakovski most? Zato, ker so se bali ruševin rimske Emone na drugem bregu in smrti, ki so jo simbolizirale. Kako naprej?

Sofinancira program
Evropske unije
Erasmus+

Poglobljeno v izobraževanje zaboljšanje pismenosti. Projekt LearnersMot Ljubljana, 1.-3. julij 2019

Za projekt LearnersMot (slov. Kako sprožati primarno motivacijo za učenje pri malo izobraženih in usposobljenih odraslih) smo na Slovenski UTŽO pripravili izobraževanje zaboljšanje temeljnih spretnosti branja, pisanja, razumevanja, kulturnih in digitalnih spretnosti, kajti pismenosti brez temeljnih spretnosti ni! Udeleženci iz štirih držav so preverjali uporabljivost učbenika, ki so ga partnerji v projektu pripravili skupaj. Seznanili so se z naravo, značilnostmi ter individualnimi in družbenimi vzroki nastanka funkcionalne nepismenosti, z digitalnimi metodami posredovanja znanja in učenja, stili učenja itd. Učbenik je tudi vir nastanka spletnega učnega programa.

Več: <http://www.learnersmot.eu/course>

Sofinancira program
Evropske unije
Erasmus+

Projekt Štirje elementi za izobraževalce starejših in drugih ciljnih skupin

Vöru, Estonija, 24.-25. julij 2019

Člani projektne skupine so se srečali v območni knjižnici v Vöru (Estonija). Pregledali so dotlej opravljeno delo in pripravili zasnovo izobraževanja, ki bo v septembru v Reusu (Katalonija). Projekt je posvečen štirim elementom (ogenj, voda, zrak, zemlja - v antičnih časih jih je bilo pet) v mitih, legendah in pravljičah evropskih dežel ter njihovi uporabi pri prilagojenem poučevanju angleškega jezika za različne ciljne skupine, tudi slabo slišče in gluhe, dislektike, migrante itd.

Mola di Bari

Sofinancira program
Evropske unije
Erasmus+

Evropske poti evropskih projektov

Na Slovenski UTŽO letos tečejo projekti LearnersMot, SLIDE, SPIDW, Štirje elementi, Gradnja mostov za Evropo, ki jih sofinancira Evropska komisija. Namenjeni so izobraževalcem odraslih in osebju izobraževalnih organizacij. Ti so se tako srečali v Talinu in Vöru (Estonija), Ljubljani (Slovenija), Neaplju in Mola di Bariju (Italija), Augsburgu (Nemčija) ter Sofiji (Bolgarija). Slovenska UTŽO je v mednarodnih krogih navzoča že 35 let.

Napovedujemo, vabimo

Naše reke in rečice

Maj-avgust 2019, Prirodoslovni muzej Slovenije

Razstava članov študijske skupine Narava, znana neznanka (mentorica dr. Staša Tome) v Prirodoslovnem muzeju Slovenije. Muzej je odprt od ponedeljka do nedelje med 10. in 18.

uro ter ob četrtek med 10. in 20. uro.

Več: <https://www.pms-lj.si/si/razstave/vitrine-cetrletja/nase-reke-in-recice>

Srečamo se v kinu: Koko in velika skrivnost

27. avgust ob 10. uri, Kino Komuna, Cankarjeva 1, Ljubljana

Medgeneracijski ogled animirane filmske predstave.

Več: <http://www.utzo.si/filmski-abonma-srecamo-se-v-kinu-4/>

Mednarodno usposabljanje v projektu Štirje elementi

17.-19. september 2019, Reus, Španija

Mednarodno izobraževanje v projektu SPIDW (Strateško partnerstvo za digitalno izobraževanje starejših). Izobraževanje je posvečeno filmu v izobraževanju starejših.
25.-27. september 2019, Ljubljana

Tretje oko. Razstava študijske skupine Umetniška fotografija (mentorica Nataša Košmerl)

30. september 2019 ob 14. uri, UTŽO Ljubljana, Poljanska 6, dvorana v pritličju

Ob 110. obletnici rojstva Mare Kralj - predstavitev zbornika študijske skupine Spoznajmo svoje mesto in domovino (mentorica mag. Olga Paulič). Dogodek v okviru Dnevov evropske kulturne dediščine 2019.

30. september 2019 ob 16. uri, Četrtna skupnost Trnovo, Devinska 1, Ljubljana

Več: <http://www.utzo.si/dnevi-evropske-kulturne-dediscine-2019-ob-110-obletnici-rojstvamare-kralj/>

Novice U3-4 2019

Zdaj je čas za vpis na Slovensko univerzo za tretje življenjsko obdobje!

Na Poljanski cesti 6 v Ljubljani.

Vsak delovni dan od 9.00 do 15.00.

Vabljeni! Obiščite našo spletno stran www.utzo.si

Povejte tudi drugim!

V Mariboru in Ribnici sta zrasli novi univerzi za tretje življenjsko obdobje

Avgust, 2019

Mreža Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje ima dve novi članici. Društvo univerza za tretje življenjsko obdobje Maribor in Društvo za izobraževanje za tretje življenjsko obdobje, Univerza za tretje življenjsko obdobje Ribnica, Sodražica, Loški potok. Mreža zdaj šteje 53 članic, razmeščenih povsod po Sloveniji z izjemo Tolminskega.

Več: <http://www.utzo.si/mreza-utzo/>

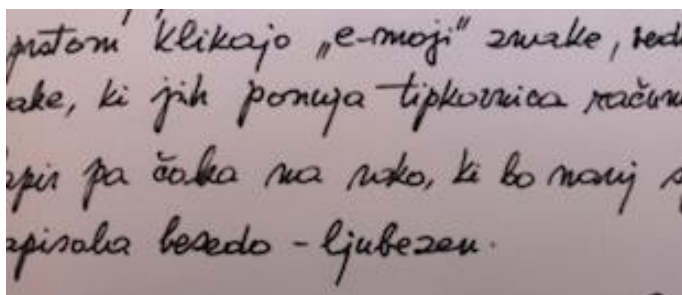
Skupinski potret z mentorico

Je študijski krožek angleškega jezika na UTŽO Ravne na Koroškem res enkraten?

Ravne na Koroškem, september 2019

Študijski krožek angleškega jezika na UTŽO Ravne na Koroškem se zdi enkraten, drugačen od drugih in takšen tudi je! Neponovljivi so odnosi, ki se tkejo tam, k čemur pripomore prav vse. Za njihovo mentorico nedvomno velja, da si želi motiviranih študentov (želja se ji je izpolnila, saj so njene študentke z njo že sedem let!). Nanje in na to, česa so se one, nekdanje začetnice, doslej naučile, je mentorica ponosna, zdi se, da celo bolj kot so do sebe stroge študentke same. Pri tem pa se tudi mentorica Nina nenehno sprašuje: »Ali resnično znam to, kar je predmet mojega poučevanja in ali lahko snov razložim sama sebi, z lastnimi besedami? Ali imam na razpolago primere, ki ilustrirajo, kar poučujem? Ali poznam pomanjkljivosti tega, kar poučujem? Ali znam vzpostaviti vezi med posredovanim znanjem in resničnim svetom svojih odraslih učencev?« Takšna vprašanja niza tudi prof. Wlodkowski, raziskovalec motivacije odraslih, dela, ki je v ZDA doživelo že tretji ponatis (Wlodkowski, Enhancing Adult Motivation To Learn, A Comprehensive Guide To Teaching Adults).

(Vir: Maja Breznik)

Iz publikacije "Pisali smo z roko"

Na UTŽO Dragomer pišejo z roko. Nastalo je 97 zapisov, med njimi tisti v gotici Dragomer, september 2019

Nika Gams, mentorica za kaligrafijo, je v uvodu v publikacijo te univerze, Pisali smo z roko, zapisala: "Povabili smo vas, da nekaj napišete z roko, da bomo ohranili to lepo veščino, ki jo zadnje čase premalo uporabljamo." Tako se je glasilo povabilo članom te univerze. Nekateri so v naglici napisali nekaj stavkov, spet drugi so svojemu zapisu želeli dodati vsebino". Lep začetek, lep uvod v morebitno skupno organizacijo Festivala pisanja?

Steiner: Le silence du livre

Kaligrafija tudi na UTŽO Ljubljana. Česa se boste učili? Ljubljana, september 2019

Učili se boste rimske kapitale in minuskule, prelepe karolinške pisave, pa tudi gotice in še nekaterih drugih pisav. Počasi, natančno in umirjeno boste vlekli črke ali s čopičem risali iluminacije črk. Spoznali boste načine zlatenja. Spoznali boste lastnosti nekaterih papirjev. Razvili boste likovnost in željo po odkrivanju nekdanjih pisav v sodobnih zapisih. In nenazadnje, s pisanjem se boste tudi naučili brati pisave. Če vam, denimo, gotica dela težave, jo boste zlahka razvozlali.

Mila Kačič, igralka (Obvestilo tisku, MGL)

Jih poznate dobro ali zgolj bežno? Ženske umetnice v programih "tretje univerze" Ljubljana, september 2019

Ženske ustvarjalke in njihov prispevek k razvoju slovenske umetnosti so bile nemalokrat dolgo prezrte ali pozabljene, zato tudi letos na UTŽO v Ljubljani nekatere programe umetnostne zgodovine namenjamo poglobljenemu spoznavanju vidnih ženskih umetnic. Alma Karlin, svetovna popotnica in pisateljica, slikarka Ivana Kobilca, gledališka in filmska igralka, pisateljica in pesnica Mila Kačič, pisateljica in prevajalka Mira Mihelič, slikarka, ilustratorka in oblikovalka lutk Mara Kralj, slikarka Marija Auersperg Attems, kiparka in risarka Karla Bulovec Mrak, slikarka in pedagoginja Metka Krašovec, kiparka Dragica Čadež, slikarka in oblikovalka Helena Vurnik in druge. Več: <http://www.utzo.si/zdaj-je-cas-za-vpis>

V studiu prvega programa Radia Slovenija.

Dr. Damir Josipovič, Jožica Vinter, Lučka Šiçarov, doc. dr. Rajka Bračun. Foto: Prvi

Zmeraj smo prav stari za izobraževanje. Prisluhnilo smo oddaji STORŽ na prvem programu Radia Slovenija Ljubljana, 4. september 2019

Kdo so študenti? Doc. dr. Rajka Bračun Sova: »Tisti, ki so v pokoju ali se nanj pripravljajo.« Veliko je na UTŽO kompenzacijskega učenja. Številni programi so multidisciplinarno zasnovani. Obštudijskih dejavnosti tudi ne manjka. Rajka Bračun Sova, umetnostna zgodovinarica, se posveča slovenski umetnosti. »Bolj se približujemo sodobnemu času, večje je zanimanje za čas in umetnike«. Mentorica za oblikovanje keramike Lučka Šiçarov: »Keramika na UTŽO ni uporabna keramika! Navezuje se na tematike (Plečnik, Cankar itd.), na slovenski kulturni prostor, ki ga z razstavami promoviramo doma in tudi v tujini. Razstave potekajo na zasebnih vrtovih, v mestnih izložbah, v javnem prostoru torej. Prva tema začetnikov v oblikovanju gline je keramični kaktus, ki študente 'potegne'. V študijski skupini vsi delamo vse, si svetujemo, tako da tišine ne poznamo. Vsako leto gremo na študijski izlet. Na srečanja občasno naši študenti keramike prihajajo skupaj: z odraslimi otroki, vnuki, pa tudi s kužki.« Dr. Damir Josipovič: »V študijski skupini Ljubljana, moje mesto nas zmeraj kaj presenetijo, pa presenečenje vključimo v program. Preučujemo, denimo, kako so se nova primestna naselja priključila mestu in stvari postavljamo v širši kontekst (denimo v kontekst infrastrukture v času porasta turizma). Povežemo urbanizem, arhitekturo, geografijo, zgodbe. Na zaključni študijski izlet gremo z vlakom in primerjamo druga mesta z Ljubljano.« »Od univerze sem pričakovala znanje, ki sem ga že nekoč pogrešala. Pričela sem s Kulturo bivanja, nadaljevala s programom Ustvarjamo vrtove. Veliko je bilo izmenjav izkušenj, spoznali smo vrtove in zasaditve, naredili načrt za svoj vrt. Obiskovala sem tudi program Restavratorstvo. Odkrila sem stare predmete pa mi je bilo všeč spoznavati teorijo in prakso restavriranja posameznih materialov,« je dejala Jožica Vinter, že šesto leto študentka na UTŽO Ljubljana. Več: <https://radioprvi.rtvslo.si/2019/08/storz-153/>

Zapis za navdih. Na mize so odložili dela Danteja, D'Annunzia, Ungarettija, Rodarija in Sabe

Ljubljana, september 2019

Metode učenja tujih jezikov so eklektične. Zunaj predavalnice postane učenje situacijsko in predvsem doživljajsko! Podprejo ga različni akterji, študenti vstopajo v odnose z njimi, pridobljeno znanje se preveri v situacijah. Študenti italijanščine (mentorica Nataša Helena Tomac) so se ob koncu študijskega leta igrali »italijanske turiste«. Na grajskem griču so se ob italijanski razlagi sprehodili skozi zgodovino, predstavljeno v Virtualnem muzeju Ljubljane. Stopili so v nekdanje ječe, šli na stolp, v kapelo in muzej, potem še v grajsko kavarno. Dve skupini »italijanskih turistov« sta odšli dlje, do Pirana. Prof. Daniela Paliaga Janković jim je tam spregovorila v negovani italijanščini. Ob njej so spoznali, da znajo veliko, kajti znanje odraslih se preveri v življenju. »Turisti« so se podali do Hrastovelj (Mrtvaški ples), pa na turistično kmetijo Škrgat. Spet druga skupina v partnersko organizacijo SUTŽO Botanični vrt v Ljubljani. Tam so na razpostavljene mize odložili dela Danteja, D'Annunzia, Ungarettija, Rodarija in Sabe. Tako kot D'Annunzio so prisluškovali Dežju v borovem gozdičku, vonjali darove rastlinskega kraljestva. Italijanski bruci so izbrali svojo destinacijo - Gradež in nekaj okoliških točk: Gradišče ob Soči za dopoldanski „cappuccino“ (Italijani pri pitju kave sledijo tako okusom kot ustaljenemu redu, kdaj je za posamezno kavo primeren trenutek ...) in sprehod po mestecu, se poklonili padlim v prvi svetovni vojni pred kostnico v Sredipolju (Redipuglia). V Gradežu so si omočili noge v morju, obiskali patriarhalno baziliko Sv. Evfemije in se ustavili še v Ogleju. Na poti so jih spremljale italijanske viže, od popevk San Rema do Pavarottijevih arij.

(Vir: Nataša Helena Tomac in člani njenih študijskih skupin)

Ekonomija dobrega počutja. Se ni to nekoč imenovalo blaginja?

Helsinki, 9. julij 2019

Glede srebrne ekonomije je finski predsednik dejal: »Staranje prebivalstva se dogaja skoraj v vseh evropskih državah, zato je potrebna zmožnost hitrega prilagajanja vlad, podjetij, družbe. Ni moč predvideti, kako bo z javnimi izdatki v prihodnje, a že zdaj vemo: potrebujemo dobro osnovno zdravstveno varstvo, brez čakalnih vrst za storitve. Potrebna je boljša digitalizacija zdravstva, informacijskih sistemov. Digitalna izključenost kogarkoli je nesprejemljiva! Staranje prebivalstva bo poenotilo različne družbene akterje. Ustvarja priložnosti, pa tudi težave, zato bo potrebno staranje vključiti v družbeno planiranje na vseh področjih. Finska si tudi prizadeva za "ekonomijo dobrega počutja," saj ta veča produktivnost in ustvarja gospodarsko rast. Forum o srebrni ekonomiji je izjemno skupno

prizadevanje političnih odločevalcev, vlad in podjetij, nevladnih organizacij in univerz. To je tudi odločilni trenutek, ki je zaznamoval začetek desetletja zdravega staranja 2021–2030.

Prebrali smo

Bronja Žakelj: Belo se pere na 90. Nagrada Kresnik 2019 September, 2019

Avtorica opisuje svoje družinsko življenje v nekdanji Jugoslaviji. Iz besedila veje duh takratnega časa, tako drugačen od duha današnjega porabniškega obdobja. V tem pogledu spominja na pripoved Varuh srca avtorice Alenke Steindl, študentke UTŽO. V nadaljevanju Bronja Žakelj popiše spoprijemanje njene matere in svoje lastno z rakom ter svojo zmagovito pot. Pripoved, ki se nam približa, nam zbuja trepetave, a tudi tople občutke. Nedavno je delo izšlo tudi v italijanskem jeziku.

Antoine Pierre Mariano (2015): Kurba, pa takšna upokojitev. Kritika žametnih hlač Pariz, 2019

Avtor je leta 2015 humorно opisal svoje občutke ob upokojitvi. Seveda so lahko tudi povsem drugačni. Odšel je z delovnega mesta, ker so mu ponujali visoko odpravnino (36 plač) in ker so vsi v njegovem uredništvu, razen novega šefa samega, vedeli, da je njihov novi šef »budala«. »Prosili so me, da naj se umaknem iz sveta dela, niso pa me zaprosili, da naj vrnem tudi vse, česar sem se naučil. To pomeni, da so pustili, da odidem in mi niso dali možnosti, da znanje predam mlajšim, pri čemer vem, da se bodo ti mladi skozi vse življenje učili, kako se ogniti napak. Če tako postopa, družba strelja v svoje lastne noge, kajti sleherna upokojitev pomeni osiromašenje podjetja, pri čemer pa računovodje mislijo, da je podjetje na boljšem že takoj naslednji mesec. Pri šestdesetih je pred nami še trideset let življenja (skoraj tako dolgo kot je trajalo delovno aktivno obdobje). In ves ta čas se družba odreka zmožnosti svojih upokojenih! (Antoine-Pierre Mariano (2015) Putain de retraite Paris:Equateurs)

Napovedujemo, vabimo

25.-27. september, UTŽO, Poljanska cesta 6, Ljubljana. **V intenzivno mednarodno izobraževanje v projektu SPIDW s področja ustvarjanja dokumentarnih filmov** želimo vključiti tri izobraževalce odraslih. Izobraževanje je brez kotizacije, priložnost pa minljiva. Informacije in prijava: Urška Majaron, tel.: 070 790 329, e: info@univerzatri.si
Več: <http://www.utzo.si/wp-content/uploads/2019/09/SPIDW-TRAINING-PROGRAMME.pdf>

Odločitev za skodelico kulture

Slovensko mladinsko gledališče, Kinodvor in Kino Komuna so naše partnerske ustanove, njihovi programi pa dopolnilo našim študijskim programom.

ABONMA GLEDALIŠČE OB PETIH

V Slovensko mladinsko gledališče tudi letos ob petih

Zdaj je čas za vpis v abonma **Gledališče ob petih**. Predstave ob delavnikih v popoldanskem terminu, pospremljene s pogovorom; v sodelovanju s Slovensko univerzo za tretje življenjsko obdobje. Predstave: Tak silen vzlet se siloma konča; Hlapci; Država; Prerok.

O datumih posameznih predstav vas bo Slovensko mladinsko gledališče obveščalo sproti. Vpis v abonma poteka do 30. oktobra 2019. Cena abonmaja za člane Univerze za tretje življenjsko obdobje je 29 €.

Več: <https://mladinsko.com/sl/abonmaji/abonma-gledalisce-ob-petih>

<http://www.utzo.si/utzo-ljubljana/program-za-javnost/>

Nadaljujejo se uspešna **Filmska srečanja ob kavi v kinu Kinodvor**.

Z Ireno Matko Lukan in izbranimi gosti gledamo filme in se pogovarjamo.

Dopoldanski abonma ob 10. uri. Pogovori v Kavarni.

Popoldanski abonma ob 15. uri. Pogovori na spletu.

Jesenski vpis v abonma bo potekal od četrтка, 12. septembra, dalje. Blagajna Kinodvora bo v četrtek, 12. septembra, odprta od 13. ure naprej, druge dni pa uro pred prvo predstavo rednega sporeda Kinodvora.

Cena abonmaja za člane Univerze za tretje življenjsko obdobje je 30 €.

Program abonmaja: <https://www.kinodvor.org/filmska-srecanja-ob-kavi/>

Že peto leto poteka filmski program **Srečamo se v kinu** (partnersko sodelovanje UTŽO Ljubljana in kina Komuna).

Več: <http://www.utzo.si/utzo-ljubljana/program-za-javnost/>

2.-25. 9. 2019, UTŽO, Poljanska 6, Ljubljana

Ustvarjamo v keramiki. Razstava študijskih krožkov za keramiko UTŽO Ljubljana

Več: <http://www.utzo.si/ustvarjamo-v-keramiki/>

11. 9. 2019, od 10.00 do 18.00, Breg, Ljubljana

18. festival nevladnih organizacij LUPA: obiščite nas na stojnici UTŽO (stojnica št. 9 na Bregu ob Ljubljani)

12.-13. 9. 2019, Pomurski muzej Murska Sobota

Kako izboljšati obisk starejših obiskovalcev v muzejih in galerijah. Sodelujeta doc. dr. Rajka Bračun Sova, ki študente UTŽO predstavlja kot zahtevno, a hvaležno ciljno skupino, in dr. Staša Tome, ki popisuje delo kulturnih mediatorjev v muzeju.

20.-21. 9. 2019, Kulturni center Tržič

Muzeji in njihova vloga v sodobni družbi. XIX. zborovanje Slovenskega muzejskega društva. Sodeluje doc. dr. Rajka Bračun Sova.

30. 9. 2019 ob 16.00, dvorana Četrtna skupnosti Trnovo, Devinska 1, Ljubljana

Ob 110. obletnici rojstva slikarke Mare Kralj. Dnevi evropske kulturne dediščine 2019.

Več: <http://www.utzo.si/dnevi-evropske-kulturne-dediscine-2019-ob-110-obletnici-rojstva-mare-kralj/>

7. 10. 2019 ob 14.00, dvorana UTŽO, Poljanska 6, Ljubljana

Tretje oko: odprtje fotografske razstave študijske skupine UTŽO Ljubljana »Umetniška fotografija« (mentorica Nataša Košmerl)

Novice U3-5 2019

Zdi se mi, da človek, ki ne premišljuje, sploh ne živi [...]
Jože Plečnik

Belina, 2019. Foto: Miklavž Čuk

Prof. dr. Ana Krajnc ob zaključku starega in pričetku novega leta 2020

Ta beli cvetober je za vas, dragi bralci, namesto belega snega. Tega še čakamo! Starejšim študentkam in študentom, animatoricam, animatorjem in drugim prostovoljkam in prostovoljcem, mentoricam in mentorjem, vodstvu slovenskih univerz za tretje življenjsko obdobje, partnerskim ustanovam doma in v tujini, vsem, ki moralno, strokovno in/ali finančno podpirate naše skupno delovanje, ob prihodu novega leta želim: znanja, ki vas bo radostilo, znanja, ki vas bo spremenilo, navdušenja in ustvarjalnosti v vašem osebnem življenju in življenju skupnosti, ki ji pripadate. Hvala vam, da že šestintrideseto leto po vrsti verjamete vase in v druge, v poslanstvo in vrednote Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, v vse, kar to organizacijo zdaj uvršča v evropski vrh najboljših.

Društvo Lipa – Univerza za tretje življenjsko obdobje Domžale vpisano v UNESCO-v seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva

Bolj kot nesnovne smo vajeni snovne kulturne dediščine, spomenikov, arhitekturnih spomenikov, mestnih predelov, ki so postali dediščina zato, ker so redki, vredni, estetski. Nesnovna kulturna dediščina pa ni tako oprijemljiva, je bolj zapis procesov kot rezultatov! Je tisto, kar živi v kolektivnih reprezentacijah posameznih skupnosti, je dediščina, ki ji te pripišejo družbeno in kulturno vrednost. To so lahko: folklor, družina, identiteta, tradicija, znanje, veščina, obredi itd. Univerze za tretje življenjsko obdobje na različne načine

odkrivajo in obujajo nesnovno kulturno dediščino, a pot do vpisa na UNESCO-v seznam je dolga. Na Ministrstvu za kulturo RS je potekala podelitev listine o vpisu za nosilce enot *Klekljanje čipk v Sloveniji* (in *veščina suhozidne gradnje*), *znanje in tehnike*. Društvo Lipa je zastopala Marija Rupert - mentorica študijskega krožka klekljanja, ki je to veščino v društvo vpeljala in jo uspešno vodi. Če iščete društvo Lipa na seznamu dediščine, poiščite vnos Klekljarska sekcija pri Društvu Lipa - Univerza za tretje življenjsko obdobje Domžale. (Vir: Marjan Ravnikar, predsednik)

Ob jubileju. Njihove trdne korenine so porok za njihovo rast Škofja Loka, Žalec, Kras, Velike Lašče, Šmarje pri Jelšah

Ustanoviti nevladno organizacijo je preprosto - zagotoviti njeno trajanje težko! To dobro vedo na UTŽO Žalec (20 let), UTŽO Škofja Loka (15 let), UTŽO Kras (10 let), UTŽO Velike Lašče (10 let), UTŽO Šmarje pri Jelšah (10 let). Navedene univerze so jubilejne obletnice svoje ustanovitve praznovale v oktobru, novembru in decembru. Izšle so iz vrednot in zmožnosti svojega kraja, se z njim trdno povezale. Z raziskovanjem in učenjem vseh svojih članov podpirajo razvoj lokalne skupnosti na način, ki je dober za vse krajanke. Njihove trdne korenine so njihova moč in porok za nadaljnjo rast. Ponosni smo nanje, prav vsi.

Prof. dr. Ana Krajnc (tretja z leve) v svetovni družbi slavnih

Ana Krajnc v "Dvorani slavnih". Pridružila se je skupini v svetovnem merilu najzaslužnejših andragogov in izobraževalcev odraslih Beograd, 19.-21. september 2019

Profesorico Ana Krajnc so sprejeli v mednarodno "Dvorano slavnih", v svetovnem merilu najzaslužnejših andragogov in izobraževalcev odraslih, tistih, ki "strastno verjamejo ali so za časa svojega življenja verjeli v razvojno moč izobraževanja odraslih". Pripadlo ji je priznanje, ki ga podeljujejo strokovnjakom andragogom in izobraževalcem odraslih v okviru Univerze v Oklahomi že od leta 1993 dalje. Tisti, ki smo pripravljali zahtevno dokumentacijo v podporo njeni kandidaturi, vemo, kako strogi so kriteriji ocenjevanja nagrajenčevega delovanja doma in v svetu, ne zgolj v Evropi! Poleg soustanovitve Slovenske UTŽO, ki zdaj velja za najbolj celostno organizacijo izobraževanja starejših v Evropi, se med njenimi dosežki vrstijo inovacije, kot so Andragoška poletna šola za lokalni razvoj, znanstvena revija Andragoška spoznanja, Inštitut za disleksijo, prizadevanja na področju srebrne ekonomije, uvedba študija andragogike na Filozofski fakulteti v Ljubljani, nenehno mednarodno delovanje, spodbuda drugim itd. Več: <https://halloffame.outreach.ou.edu/>

Spletna učna platforma - nova oblika usposabljanja mentorjev **Ljubljana, september 2019**

Usposabljanje? Nič novega, boste dejali, kajti mreža Slovenska UTŽO že 36 let temelji na usposabljanju tistih, ki vodijo posamezne univerze, njihovih mentorjev, prostovoljnih animatorjev in drugih v lokalnem okolju. Številne strokovne in znanstvene publikacije, učno gradivo na posamezne teme, publikacija Mentor in znanje, ki nagovarja mentorje in njihove dileme, so nas navedle, da smo ob finančni podpori Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport RS tokrat osnovali in pričeli graditi spletno učno platformo. K tej odločitvi so pripomogle tudi mednarodne konference, posveti, ki smo jih vodili, festival znanja in kulture starejših, pa tudi evropski projekti, katerih člani smo (bili). Tam smo razvijali vizualno pismenost (v današnjem svetu podob je nujno potrebna!), snemali igrane in dokumentarne filme, uporabljali nove aplikacije (CANVA, Storybird, Kahoot, Story Jumper), snemali webinarje (e-seminar/e-tečaj), se učili računalniškega programiranja. V projektih in drugod smo poudarjali potrebo po digitalnem usposabljanju mentorjev, ki naj spodbuja rabo digitalnih orodij v izobraževanju starejših. Prva predavanja so izvedli prof. dr. Ana Krajnc, prof. dr. Marko Radovan, prof. dr. Nives Ličen in Slavica Ravnik, prof. socialne pedagogike, transakcijska analitičarka in specialistka psihoterapevtka. Spletne nastope spremlja tudi pisno gradivo.

Več: [Video predavanja](#)

Usposabljanje za Mrežo Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje in seja sveta mreže

Ljubljana, 6. november 2019

43 jih je bilo. Zbrali so se iz vse Slovenije, da v živo slišijo avtorje video objav na učni platformi Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, da prisluhnejo izbranim poudarkom njihovih predavanj, da drug drugemu povedo, kaj se dogaja na posameznih univerzah. Usposabljanje so pripravili sodelavci Univerze za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani: prof. dr. Ana Krajnc, Alijana Šantej, Petra Bališ in Urška Telban. Sejo sveta je vodila podpredsednica Nevenka Tomšič. Navzoči so obravnavali *Ta veseli dan učenja* (domala 40 dogodkov, ki so jih izvedle univerze za tretje življenjsko obdobje po Sloveniji znotraj TVU 2019), prispevke za e-novice, sodelovanje na letnem posvetu ACS o izobraževanju odraslih v Portorožu, prizadevanja za vključitev delovanja mreže SUTŽO v Nacionalni program izobraževanja odraslih 2021-2030 ter sprejem dveh novih članic mreže: UTŽO Maribor in UTŽO Ribnica, Sodražica in Loški potok.

Usposabljanje za nove prostovoljce v Prirodoslovnem muzeju Slovenije

Ljubljana, 14. november 2019

Univerza za tretje življenjsko obdobje od svojega začetka sodeluje z okoljem (brez partnerjev danes ni mogoče!), predvsem z javnimi ustanovami. Deset let, denimo, je dolgo njeno

povezovanje s Prirodoslovnim muzejem Slovenije. Program *prostovoljni kulturni mediatorji v muzeju*, ki ga je zasnovala SUTŽO, je letos samo v ta muzej pritegnil 14 novih prostovoljcev, študentov UTŽO Ljubljana. Alijana Šantej (UTŽO Ljubljana) je na uvodnem srečanju spregovorila o naravi organiziranega prostovoljstva v kulturi, dr. Staša Tome, kustosinja, mentorica in koordinatorica prostovoljcev v Prirodoslovnem muzeju, je predstavila možne oblike dela (delavnice za otroke, program Dotikanje dovoljeno, Krilate in kosmate zgodbe), Nevenka Vomer, Milena Majzelj in Nedeljka Luznar, študentke UTŽO in dolgoletne prostovoljke, pa so navzočim zaupale svoje izkušnje in nemalokrat humorne situacije, s katerimi se srečujejo pri svojem delu. (Vir: Urška Telban)

Na Dnevih evropske kulturne dediščine

Minilo je 110 let od rojstva Mare Kralj, slikarke, kiparke, ilustratorke, filmske maskerke in oblikovalke lutk ter ene prvih mentoric za slikarstvo na Univerzi za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani. Članice študijske skupine *Spoznajmo svoje mesto in domovino* (mentorica mag. Olga Paulič) so preučile umetniško pot Mare Kralj (roj. Jeraj), njeno življenje z možem, slikarjem Tonetom Kraljem, ter njeno umetniško rodbino. Ta je pustila vidne sledi na področju umetnosti vseh vrst. Nastal je zbornik Mare Kralj, s katerim želijo avtorice popraviti nerazumljivo prezrtost te umetnice. 30. septembra so ga predstavile na Dnevih evropske kulturne dediščine, 23. oktobra v Slovenski matici in 5. novembra v Enajsti šoli v knjigarni. Ob tem se je porodila zamisel, da bi na SUTŽO nastala nova zbirka knjižnih objav njenih študentov. Nedvomno bi bila prva v Evropi!

Odprtje razstave v objektu Vide Vilhar Pobegajlo

»Kadar me stvar prime, jo znam,« je zagotavljal Plečnik Ljubljana, 18. november 2019

Razstava »Kadar me stvar prime, jo znam« (mentorici arh. Meta Kutin in oblikovalka keramike Lučka Šičarov) je v Meršolovem atriju Zavoda sv. Stanislava združila znanje in delo

študijske skupine *Trgi, ulice in stavbe okoli nas* ter študijskih krožkov za *keramiko*. Plečnikov ustvarjalni opus so avtorji predstavili na fotografiji in v keramiki, razstava pa uresničuje staro, a morda premalokrat uresničeno željo SUTŽO, željo po povezovanju vseh vrst.

DARS

ZDUS
zveza društev upokojencev slovenije

Sožitje za večjo varnost v prometu na UTŽO Ljubljana Ljubljana, 20. november 2019

Skupaj z Javno agencijo RS za varnost prometa in v okviru njenega projekta Sožitje za večjo varnost v cestnem prometu je potekal izobraževalni dogodek. 42 udeležencev je lahko osvežilo svoje znanje o cestno-prometnih predpisih in varni vožnji po avtocesti. Znova so se učili postopkov oživljanja, spoznali so sodobne zahteve glede zdravstvenega stanja voznikov. Prisluhnili so tudi izkušnjam in nasvetom policije glede varnostnih razmer v ljubljanskem prometu.

Sončnik, Claude Monet

Umetnostne razstave kot oblika kulturnega turizma na zborovanju muzejskega društva Tržič, 20.–21. september 2019

Doc. dr. Rajka Bračun Sova je na zborovanju Muzejskega društva analizirala starejše študente kot obiskovalce razstav. Poudarila je, da ti množično obiskujejo razstave in da tudi zato velja podrobneje preučiti njihove značilnosti, pričakovanja in aspiracije. Ugotovila je, da študenti UTŽO radi obiskujejo razstave v muzejih in galerijah na Dunaju, v Trevisu, v vili Manin v Passarianu in drugih kulturnih središčih v bližini Slovenije. Umetniško doživetje jim veliko pomeni in vanj so pripravljeni vložiti marsikaj (plačati visoko vstopnino, kupiti katalog, morebiti tudi spominek itd.). Kaj pa doma? Avtorica prispevka je primerjala obisk razstave Ivane Kobilce v Narodni galeriji, Pietra Bruegela st. na Dunaju v Umetnostnozgodovinskem muzeju ter Clauda Moneta v Albertini v sezoni 2018/2019.

Izobraževanje starejših smo pred desetimi leti razširili v obdonavje. Izšle so novice združenja DANET

Ulm, Ljubljana, oktober 2019

Pred desetimi leti smo v Ulmu skupaj s kolegi iz številnih držav ustanovili *Mednarodno mrežo* in kasneje *Mednarodno združenje DANET*, ki spodbuja in omogoča izobraževanje, družbeno participacijo starejših ter dialog generacij na temelju znanstveno osnovanega izobraževanja starejših. Združenje organizira mednarodne konference, usposabljanja, preučuje problematiko starejših, pomaga ustanavljati univerze za tretje življenjsko obdobje, vodi mednarodne projekte, dobiva evropske nagrade za svoje delo. V deseti, jubilejni številki Novic društva DANET predstavlja, kaj se dogaja v Sloveniji in državah ob Donavi ter drugod - SUTŽO in zagrebška POUZ sta ustanovni članici in v najožjem upravnem odboru.

Več: <http://www.utzo.si/wp-content/uploads/2019/11/DANET-NEWS-FINAL-OCTOBER-2019-1.pdf>

Sofinancira program
Evropske unije
Erasmus+

Gluhe je treba gledati v oči. V projektu Štirje elementi pripravljajo elektronski učbenik angleškega jezika in kulturne dediščine za različne ciljne skupine

Reus, 17.-19. september 2019

Medsebojno izobraževanje v projektu Štirje elementi v Kataloniji je povežalo izobraževanje, kulturo, mite, legende, bajke, digitalizacijo. Francoski e-založniki *Les Apprimeurs* so z udeleženci postavljali e-knjigo za osebe z disleksijo (*SIGIL – odprtododni večplatformni e - založnik*). Estonska knjižnica iz Vora je občinstvo znova seznanila z metodo "*Living Library*" (slov. *Živa knjižnica*), ki prihaja z Danske. Je iz leta 2000, časa mladeniškega nasilja. Pripovedovalcu zgodbe drugi postavljajo vprašanja in zgodbo digitalno zapišejo. Program *Storybird* je navzočim približala partnerica *DomSpain*. Iz naključno izbranih samostalnikov so sestavili zgodbo, pesem in jo zapisali za *Storybird* (<https://storybird.com/>). Univerzalna načela interpretacije kulture (John Muri), nagovor potreb gledalcev, so predstavili grški partnerji *My artist*. Sloviti *Instituto dei Sordi* iz Torina (ustanovil ga je kralj Savoje leta 1814) je udeležence seznanil z znakovnimi jeziki in kulturo gluhih, ki jih velja zmeraj gledati v oči! Po razvejanosti svojih dejavnosti in celostnem delovanju inštitut spominja na Slovensko UTŽO; ukvarja se tudi s podporo gluhim delavcem, vzgaja kadre, deluje politično, svetovalno, ima specializirano knjižnico. Slovenska UTŽO je prevzela teoretično razpravo o štirih elementih v starih, a tudi sodobnih urbanih mitih, legendah, bajkah. (Vir: Urška Majaron)

Sofinancira program
Evropske unije
Erasmus+

Urbani miti in reklame. Kaj jih naredi berljive, smo izvedeli na mednarodnem izobraževanju v projektu SPIDW v Ljubljani **Ljubljana, 25.-27. september 2019**

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje poudarja potrebo po krepitvi pismenosti za razumevanje podob, kajti podobe v današnjem fragmentiranem in kaotičnem, a tehnološko naprednem svetu prevladujejo! V Ljubljani je nedavno izvedla mednarodno usposabljanje *Deep into visual literacy* (potopiti se v vizualno pismenost) v okviru projekta SPIDW za vključevanje starejših v digitalni svet, in sicer s predstavitvijo svojih kratkih filmov o dejavni starosti CINAGE (Bojana Žokalj Jesih), dokumentarnih filmov o vprašanih begunstva in migracij (*Marijana, Samo še en objem*), filma *18 poletij* študentke Miloške Babšek. Korak za korakom so udeleženci spoznavali moč filmskega besedila in pripovedi podob, sodobnih urbanih mitov, fotografije, filmov, kolektivnih podzavestnih predstav (Susan Sontag, Roland Barthes, Henri Cartier Bresson), tudi tistih, ki so jih avtorji nagovorili v uspešnih reklamah (Slovenija moja dežela, Radenska, Rad imam mleko). Udeleženci in Simona Jerala so pregledali razvoj dokumentarnega filma, spoznavali žanre: opazovalni, sodelovalni, kreativni, portretni dokumentarec. Seznanili so se z mikrosociologijo vsakdanjega življenja, se naučili uporabljati program za montiranje filmov, katere so predhodno posneli kar s pametnimi telefoni (Urška Majaron). Zdaj je čas, da udeleženci svoja spoznanja in novo znanje vnesejo v izobraževanje starejših.

Ekonomija delitve za starejše? Odgovor išče Inštitut Antona Trstenjaka za gerontologijo (SHES - Sharing economy for seniors)

Je ekonomija delitve dobra za starejše? Na to vprašanje bodo iskali odgovor tudi na Inštitutu Antona Trstenjaka v SHES mednarodnem projektu znotraj okvirnega programa Erasmus+. V zadnjem desetletju je ekonomija delitve postala inovativen model, kjer več oseb skupaj uporablja dobrine, na primer avto, kolo, stanovanje, hišne pripomočke, orodja ipd., pri čemer je od posedovanja dobrin pomembneje, da so dostopne. V ekonomiji delitve ljudje oddajajo ali souporablajo nepremičnine, prostore za različne dejavnosti, naprave ipd. Po potrebi si izposodijo električno kolo, smuči, avtodom itd. Na ta način uporabniki privarčujejo čas, energijo in seveda denar. Ekonomija delitve omogoča tistim, ki zaradi zmanjšanja prihodkov (izgube službe, prekarne zaposlitve) ponudijo svoje dobrine, storitve in lažje preživijo. Informacijske tehnologije, predvsem mobilne naprave in aplikacije, so spodbudile razvoj teh pobud, souporaba blaga in storitev je zdaj priročna in preprosta. Pri nas se je dobro uveljavila platforma *prevozi.org*, kjer posamezniki ponujajo ali iščejo prevoz na posamezni relaciji. V večjih slovenskih mestih so precej razširjeni sistemi souporabe koles (v Ljubljani npr. *Bicikelj*)

ali avtomobilov (*avant2go.si*). Na Inštitutu Antona Trstenjaka bo skupina starejših raziskala obstoječe pobude ekonomije delitve pri nas, ocenila bo, koliko so uporabne za starejše in koliko spodbujajo dejavno staranje. (Vir: Alenka Ogrin)

Iz revije Andragoška spoznanja

Starost je tudi moškega spola!

V zadnjem desetletju smo priča precejšnjemu napredku pri razumevanju ospolnjenih razsežnosti staranja. Raziskave so se prej osredotočale večinoma na življenje starejših žensk, starejše moške pa so zanemarile ali izpuštile. Od proučevanja socialno-ekonomskega prikrajšanja starejših žensk ter vdovstva so se šele v zadnjih desetletjih usmerile tudi na zdravstveni ter po-upokojitveni položaj starejših moških, prav pred kratkim pa so začele osvetljevati tudi moškost in družbeno-spolni kapital v poznem življenjskem obdobju. Aktualne razprave o kulturnem in družbeno-spolnem kapitalu prinašajo pomembna spoznanja, hkrati pa nenamerno razkrivajo, da je *družbeni spol enako pomemben v starosti kot v otroštvu ali odraslosti*, če ne še bolj. Avtorice so opravile pol-strukturirane poglobljene intervjuje z 98 moškimi, starimi 60 let ali več, in analizirale druge podatke, zbrane v Sloveniji v okviru projekta Erasmus+ *Old Guys*. Rezultati projekta odslikavajo ugotovitve nekaterih študij o družbeno-spolnem kapitalu in moškosti ter utemeljijo, zakaj je treba (ne)dejavnost starejših moških proučevati prek samih akterjev, ki v poznem življenjskem obdobju še vedno izkazujejo, izvajajo in proizvajajo družbeno kulturni spol. Hegemonska moškost je le eden od vidikov ospolnjenih življenjskih izkušenj, moške stvarnosti stojijo ena ob drugi in so v poznem življenjskem obdobju za moške pomembne v enaki meri kot ženskost za ženske. To je v sodobnih družbah, v katerih so tako starejši moški kot starejše ženske dojeti in prikazani kot razspoljeni, odspolnjeni ali celo brezspolni, še toliko bolj pomembno. (Vir: Marta Gregorčič in Kaja Cizelj)

Več: <https://revije.ff.uni-lj.si/AndragoskaSpoznanja/article/view/8487>

Zaupala nam je, da so arhitekti, ki so se vrnili s Švedske, že razmišljali o rezidenčnem izobraževanju starejših. Bilo je davnega leta 1986

»Pomembno je, da si v življenju nekaj naredil,« pravi *arh. Marija Vovk*. Z njo se je za revijo *Hiše* neko sončno avgustovsko popoldne pogovarjala *arh. Meta Kutin*. »Prva borka za odpravljanje grajenih ovir v prostoru pri nas, raziskovalka in popotnica, študentka UTŽO Ljubljana, je iskriva sogovornica,« zapiše avtorica članka. Vabljeni k branju!

Napovedujemo, vabimo

10. december 2019 ob 10. uri, Narodni muzej Slovenije na Metelkovi, Maistrova 1, Ljubljana

Kako sprožati primarno motivacijo za učenje pri malo izobraženih odraslih ob uporabi pripomočkov IKT. Predstavitev nasledkov projekta LearnersMot

Prijave: Urška Majaron, SUTŽO, info@univerzatri.si, 070 790 329

Več: <http://www.utzo.si/vabilo-na-dogodek-ki-vas-seznanja-z-rezultati-projekta-learnersmot/>

11. december 2019 ob 10. uri, UTŽO, Poljanska cesta 6, Ljubljana

Kako spodbuditi dejavno udeležbo starejših moških v skupnosti? Predavanje doc. dr.

Marte Gregorčič v okviru programa Z znanjem do dejavnega državljanstva

Več: <http://www.utzo.si/z-znanjem-do-dejavnega-drzavljanstva-9/>

Prijave: UTŽO, 01 433 20 90, univerza3@siol.net

16.-17. december 2019, Reus, Španija

Uvodno srečanje partnerjev v mednarodnem projektu Timeless (slov. Brezčasno)

17. december 2019 ob 9.30 uri, Kino Komuna, Cankarjeva 1, Ljubljana

Srečamo se v kinu: predstavitev programa abonmaja za leto 2020 in ogled filma Zemlja: nepozaben dan

Več: <http://www.utzo.si/srecamo-se-v-kinu-3-3/>